

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.7.26
KOM(2011) 469 galutinis

2011/0207 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Susitarimo, kuriuo antrą kartą iš dalies keičiamas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytas ir 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pirmą kartą iš dalies pakeistas Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas, sudarymo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

2009 m. vasario 23 d. sprendimu Taryba įgaliojo Komisiją pradėti derybas su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno grupės valstybėmis (toliau – AKR valstybės), kad antrą kartą būtų peržiūrėtas AKR valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas (toliau – Kotonu susitarimas).

Atsižvelgdamos į Kotonu susitarimo 95 straipsnio 3 dalies nuostatas, tiek AKR valstybės, tiek ES vienos kitoms pranešė, kokias nuostatas norėtų peržiūrėti, kad galėtų pakeisti Susitarimą. AKR valstybių ir ES pranešimuose sutapo daugelio sričių informacija. Abi šalys pripažino, kad reikėtų toliau plėtoti Kotonu susitarimo politinį aspektą, susijusį su regionine integracija ir partnerystės, susijusios, *inter alia*, su vystomuoju bendradarbiavimu, plėtojimu. Susitarta neatnaujinti Susitarimo sąlygų įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, o ES galiausiai pateikė prie baigiamojo akto pridėtą deklaraciją, kuriame AKR valstybėms siūlo keistis raštais, kad Susitarimas atitiktų institucinius pokyčius, įvykusius įsigaliojus Sutarčiai.

Po oficialiai 2009 m. gegužės 29 d. Jungtinėje taryboje pradėtų derybų 2009 m. birželio mėn. – 2010 m. kovo mėn. įvyko keletas derybų posėdžių.

Atsižvelgiant į Kotonu susitarimo 95 straipsnio 3 dalies nuostatas, derybos sėkmingai užbaigtos 2010 m. kovo 19 d. neeiliniame jungtiniame ministrų posėdyje, kuriame derybų šalys parafavo Susitarimo keitimo tekstus ir taip patvirtino derybų baigtį.

2010 m. gegužės 14 d. Sprendimu 2010/648/ES Taryba įgaliojo pasirašyti Susitarimą. Todėl 2010 m. birželio 22 d. Uagadugu vykusiame AKR ir ES ministrų tarybos posėdyje abi šalys pasirašė sutartą Kotonu susitarimo keitimo susitarimą, atsižvelgdamos į tai, kad jis gali būti sudarytas vėliau.

Kotonu susitarimo 95 straipsnio 3 dalimi Jungtinė taryba įgaliojama priimti pereinamojo laikotarpio priemonės dėl iš dalies pakeistų nuostatų, iki kol jos įsigalios. 2010 m. birželio 14 d. Sprendimu 2010/614/ES Taryba priėmė poziciją, kurios AKR ir ES ministrų tarybos posėdyje Europos Sąjunga turi laikytis dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų, ir 2010 m. birželio 21 d. AKR ir ES ministrų tarybos sprendimu Nr. 2/2010 keičiamosios nuostatos laikinai taikomos nuo 2010 m. spalio 31 d. Šiuo sprendimu šalys raginamos užbaigti visas procedūras, kad Susitarimas visiškai įsigaliotų per dvejus metus nuo jo pasirašymo dienos.

Todėl Komisija siūlo Tarybai pagal SESV 218 straipsnio 6 dalies a punktą gauti Europos Parlamento sutikimą ir pagal SESV 218 straipsnio 6 dalį priimti sprendimą dėl Susitarimo sudarymo.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Susitarimo, kuriuo antrą kartą iš dalies keičiamas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytas ir 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pirmą kartą iš dalies pakeistas Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas, sudarymo

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 217 straipsnį kartu su 218 straipsnio 6 dalies antros pastraipos a punktu,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą¹,

kadangi:

- (1) 2009 m. vasario 23 d. Tarybos įgaliota Komisija Sąjungos ir jos valstybių narių vardu derėjosi dėl Susitarimo, kuriuo antrą kartą iš dalies keičiamas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytas ir 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pirmą kartą iš dalies pakeistas Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas (toliau – Kotonu susitarimas).
- (2) Pagal 2010 m. gegužės 14 d. Tarybos sprendimą 2010/648/ES 2010 m. birželio 22 d. Uagadugu vykusiame AKR ir ES ministrų tarybos posėdyje Šalys pasirašė Susitarimą, atsižvelgdamos į tai, kad jis gali būti sudarytas vėliau.
- (3) 2010 m. birželio 21 d. AKR ir ES ministrų tarybos sprendimu Nr. 2/2010 patvirtinta, kad Kotonu susitarimo keitimo susitarimas laikinai taikomas nuo 2010 m. lapkričio 1 d.
- (4) Reikėtų sudaryti Susitarimą, kuriuo antrą kartą iš dalies keičiamas Kotonu susitarimas.
- (5) Pasirašiusiųjų šalių priimtoje III deklaracijoje, pridėtoje prie baigiamojo akto, „Europos Sąjunga siūlys AKR valstybėms apsikeisti raštais, kad Susitarimas atitiktų institucinius Europos Sąjungos pokyčius, įvykusius įsigaliojus Lisabonos sutarčiai“,

¹ OLC [...], [...], p. [...].

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sudaromas Susitarimas, kuriuo antrą kartą iš dalies keičiamas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytas ir 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pirmą kartą iš dalies pakeistas Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas.

Prie šio sprendimo kaip I priedas pridedamas sudaromo susitarimo tekstas ir Europos Sąjungos vienašalės ar daugiašalės deklaracijos.

2 straipsnis

Tarybos pirmininkas paskiria asmenį, įgaliotą Europos Sąjungos vardu deponuoti Kotonu susitarimo 93 straipsnyje numatytą patvirtinimo aktą ir taip išreikšti Europos Sąjungos sutikimą laikytis Susitarimo.

3 straipsnis

Šio sprendimo II priede pateiktas raštas skirtas AKR sekretariatui.

straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną. Jis skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

ANNEXE I

SUSITARIMAS,
KURIUO ANTRĄ KARTĄ IŠ DALIES KEIČIAMAS
2000 M. BIRŽELIO 23 D. KOTONU PASIRAŠYTAS IR
2005 M. BIRŽELIO 25 D. LIUKSEMBURGE PIRMĄ KARTĄ
IŠ DALIES PAKEISTAS AFRIKOS, KARIBŲ JŪROS BEI
RAMIOJO VANDENYNŲ GRUPĖS VALSTYBIŲ IR
EUROPOS BENDRIJOS BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
PARTNERYSTĖS SUSITARIMAS

JO DIDENYBĖ BELGŲ KARALIUS,
BULGARIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
ČEKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JOS DIDENYBĖ DANIJOS KARALIENĖ,
VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
ESTIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
AIRIJOS PREZIDENTĖ,
GRAIKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JO DIDENYBĖ ISPANIJOS KARALIUS,
PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
ITALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
KIPRO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
LATVIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ,
JO PRAKILNYBĖ LIUKSEMBURGO DIDYSIS HERCOGAS,
VENGRIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MALTOS PREZIDENTAS,
JOS DIDENYBĖ NYDERLANDŲ KARALIENĖ,
AUSTRIJOS RESPUBLIKOS FEDERALINIS PREZIDENTAS,
LENKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

RUMUNIJOS PREZIDENTAS,

SLOVĖNIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

SLOVAKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

SUOMIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖS VYRIAUSYBĖ,

JOS DIDENYBĖ JUNG TINĖS DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS
KARALYSTĖS KARALIENĖ,

Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Susitariančiosios šalys
(toliau – valstybės narės),

bei

EUROPOS SAJUNGA (toliau - Sąjunga arba ES),

ir

ANGOLOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JOS DIDENYBĖ ANTIGVOS IR BARBUDOS KARALIENĖ,

BAHAMŲ SANDRAUGOS VALSTYBĖS VADOVAS,

BARBADOSO VALSTYBĖS VADOVAS,

JOS DIDENYBĖ BELIZO KARALIENĖ,

BENINO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

BOTSVANOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

BURKINA FASO PREZIDENTAS,

BURUNDŽIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KAMERŪNO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

ŽALIOJO KYŠULIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

CENTRINĖS AFRIKOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KOMORŲ SAJUNGOS PREZIDENTAS,

KONGO DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KONGO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KUKO SALŲ VYRIAUSYBĖ,
DRAMBLIO KAULO KRANTO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
DŽIBUČIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
DOMINIKOS SANDRAUGOS VYRIAUSYBĖ,
DOMINIKOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
ERITRĖJOS VALSTYBĖS PREZIDENTAS,
ETIOPIJOS FEDERACINĖS DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
FIDŽIO SALŲ RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
GABONO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
GAMBIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS IR VALSTYBĖS VADOVAS,
GANOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JOS DIDENYBĖ GRENADOS KARALIENĖ,
GVINĖJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
BISAU GVINĖJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
GAJANOS KOOPERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
HAIČIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JAMAIKOS VALSTYBĖS VADOVAS,
KENIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
KIRIBAČIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JO DIDENYBĖ LESOTO KARALYSTĖS KARALIUS,
LIBERIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ,
MADAGASKARO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MALAVIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MALIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MARŠALO SALŲ RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,
MAURITANIJOS ISLAMO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MAURICIJAUS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

MIKRONEZIJOS FEDERACINIŲ VALSTIJŲ VYRIAUSYBĖ,
MOZAMBIKO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
NAMIBIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
NAURU RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,
NIGERIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
NIGERIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
NIUE VYRIAUSYBĖ,
PALAU RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,
JOS DIDENYBĖ PAPUA NAUJOSIOS GVINĖJOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS
KARALIENĖ,
RUANDOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JOS DIDENYBĖ SENT KITSO IR NEVIO KARALIENĖ,
JOS DIDENYBĖ SENT LUSIJOS KARALIENĖ,
JOS DIDENYBĖ SENT VINSENTO IR GRENADINŲ KARALIENĖ,
SAMOA NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS VADOVAS,
SAN TOMĖS IR PRINSIPĖS DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
SENEGALO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
SEIŠELIŲ RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
SIERA LEONĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JOS DIDENYBĖ SOLOMONO SALŲ KARALIENĖ,
PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
SURINAMO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JO DIDENYBĖ SVAZILENDO KARALYSTĖS KARALIUS,
TANZANIJOS JUNG TINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
ČADO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
RYTŲ TIMORO DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,
TOGO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JO DIDENYBĖ TONGOS KARALIUS,

TRINIDADO IR TOBAGO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JOS DIDENYBĖ TUVALU KARALIENĖ,

UGANDOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

VANUATU RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,

ZAMBIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

ZIMBABVĖS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,

kurių valstybės toliau vadinamos „AKR valstybėmis“,

ATSIŽVELGDAMI į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo ir Džordžtauno susitarimą, įsteigiantį Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno (AKR) valstybių grupę,

ATSIŽVELGDAMI į 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytą ir 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge iš dalies pakeistą Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimą (toliau – Kotonu susitarimas),

KADANGI Kotonu susitarimo 95 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad susitarimo galiojimo terminas yra 20 metų ir jis prasideda 2000 m. kovo 1 d.,

KADANGI susitarimas, pirmą kartą iš dalies keičiantis Kotonu susitarimą, pasirašytas 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge ir įsigaliojo 2008 m. liepos 1 d.,

NUSPRENDĖ pasirašyti šį susitarimą, antrą kartą iš dalies keičiantį Kotonu susitarimą, ir šiuo tikslu savo įgaliotaisiais atstovais paskyrė:

JO DIDENYBĖS BELGŲ KARALIAUS VARDU

BULGARIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU

ČEKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU

JOS DIDENYBĖS DANIJOS KARALIENĖS VARDU

VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU

ESTIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU

AIRIJOS PREZIDENTĖS VARDU

GRAIKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU

JO DIDENYBĖS ISPANIJOS KARALIAUS VARDU

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU

ITALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU

KIPRO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
LATVIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖS VARDU
JO PRAKILNYBĖS LIUKSEMBURGO DIDŽIOJO HERCOGO VARDU
VENGRIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
MALTOS PREZIDENTO VARDU
JOS DIDENYBĖS NYDERLANDŲ KARALIENĖS VARDU
AUSTRIJOS RESPUBLIKOS FEDERALINIO PREZIDENTO VARDU
LENKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
RUMUNIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
SLOVĖNIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
SLOVAKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
SUOMIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖS VARDU
ŠVEDIJOS KARALYSTĖS VYRIAUSYBĖS VARDU
JOS DIDENYBĖS JUNG TINĖS DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS
KARALYSTĖS KARALIENĖS VARDU
EUROPOS SĄJUNGOS VARDU
ANGOLOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
JOS DIDENYBĖS ANTIGVOS IR BARBUDOS KARALIENĖS VARDU
BAHAMŲ SANDRAUGOS VALSTYBĖS VADOVO VARDU
BARBADOSO VALSTYBĖS VADOVO VARDU
JOS DIDENYBĖS BELIZO KARALIENĖS VARDU
BENINO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
BOTSVANOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
BURKINA FASO PREZIDENTO VARDU
BURUNDŽIO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
KAMERŪNO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU

ŽALIOJO KYŠULIO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
CENTRINĖS AFRIKOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
KOMORŲ SAJUNGOS PREZIDENTO VARDU
KONGO DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
KONGO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
KUKO SALŲ VYRIAUSYBĖS VARDU
DRAMBLIO KAULO KRANTO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
DŽIBUČIO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
DOMINIKOS SANDRAUGOS VYRIAUSYBĖS VARDU
DOMINIKOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
ERITRĖJOS VALSTYBĖS PREZIDENTO VARDU
ETIOPIJOS FEDERACINĖS DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
FIDŽIO SALŲ RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
GABONO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
GAMBIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO IR VALSTYBĖS VADOVO VARDU
GANOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
JOS DIDENYBĖS GRENADOS KARALIENĖS VARDU
GVINĖJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
BISAU GVINĖJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
GAJANOS KOOPERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
HAIČIO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
JAMAİKOS VALSTYBĖS VADOVO VARDU
KENIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
KIRIBAČIO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
JO DIDENYBĖS LESOTO KARALYSTĖS KARALIAUS VARDU
LIBERIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
MADAGASKARO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU

MALAVIO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
MALIO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
MARŠALO SALŲ RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS VARDU
MAURITANIJOS ISLAMO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
MAURICIJAUS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
MIKRONEZIJOS FEDERACINIŲ VALSTIJŲ VYRIAUSYBĖS VARDU
MOZAMBIKO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
NAMIBIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
NAURU RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS VARDU
NIGERIO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
NIGERIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
NIUJĖS VYRIAUSYBĖS VARDU
PALAU RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS VARDU
JOS DIDENYBĖS PAPUA NAUJOSIOS GVINĖJOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS
KARALIENĖS VARDU
RUANDOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
JOS DIDENYBĖS SENT KITSO IR NEVIO KARALIENĖS VARDU
JOS DIDENYBĖS SENT LUSIJOS KARALIENĖS VARDU
JOS DIDENYBĖS SENT VINSENTO IR GRENADINŲ KARALIENĖS VARDU
SAMOA NEPRIKLAUSOMOSIOS VALSTYBĖS VADOVO VARDU
SAN TOMĖS IR PRINSIPĖS DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
SENEGALO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
SEIŠELIŲ RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
SIERA LEONĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
JOS DIDENYBĖS SOLIAMONO SALŲ KARALIENĖS VARDU
PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
SURINAMO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
JO DIDENYBĖS SVAZILENDO KARALYSTĖS KARALIAUS VARDU

TANZANIJOS JUNGTTINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
ČADO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
RYTŲ TIMORO DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
TOGO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
JO DIDENYBĖS TONGOS KARALIAUS VARDU
TRINIDADO IR TOBAGO RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
JOS DIDENYBĖS TUVALU KARALIENĖS VARDU
UGANDOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
VANUATU RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS VARDU
ZAMBIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VARDU
ZIMBABVĖS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS VARDU
KURIE, tinkamai pasikeitę visais įgaliojimais,
SUSITARĖ:

VIENINTELIS STRAIPSNIS

95 straipsnyje nustatyta tvarka Kotonu susitarimas iš dalies keičiamas taip:

A. PREAMBULĖ

1. Vienuoliktoji konstatuojamoji dalis, prasidedanti „PRISIMINDAMOS Librevilio ir Santo Domingo deklaracijas ...“, pakeičiama taip:

„PRISIMINDAMOS deklaracijas, priimtas AKR valstybių ir vyriausybių vadovų vėlesnių aukščiausiojo lygio susitikimų metu;“.
2. Dvyliktoji konstatuojamoji dalis, prasidedanti „MANYDAMOS, kad 2000 m. Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje priimtoje Tūkstantmečio deklaracijoje ...“, pakeičiama taip:

„MANYDAMOS, kad 2000 m. Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje priimtoje Tūkstantmečio deklaracijoje numatyti Tūkstantmečio vystymosi tikslai, ypač didelio skurdo ir alkio išnaikinimas, bei Jungtinių Tautų konferencijų metu suderinti vystymosi tikslai ir principai, rodo plėtros kryptį ir privalo sietis su šiame Susitarime aptariamu AKR-ES bendradarbiavimu; pripažindamos, kad ES ir AKR valstybės turi bendromis jėgomis stengtis greičiau pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslus;“.

3. Po dvyliktosios konstatuojamosios dalies, prasidedančios „MANYDAMOS, kad 2000 m. Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje priimtoje Tūkstantmečio deklaracijoje ...“, įterpiama ši konstatuojamoji dalis:

„PRITARDAMOS pagalbos veiksmingumo darbotvarkei, kuri buvo pradėta svarstyti Romoje, toliau svarstyta Paryžiuje ir toliau išplėtota Akros veiksmų darbotvarkėje;“.

4. Tryliktoji konstatuojamoji dalis, prasidedanti „YPATINGĄ DĖMESĮ ATKREIPDAMOS į Rio de Žaneire, Vienoje, Kaire, Kopenhagoje, Pekine, Stambule ir Romoje įvykusių JT konferencijų metu duotus pažadus...“ pakeičiama taip:

„YPATINGĄ dėmesį atkreipdamos į svarbiausių JT ir kitų tarptautinių konferencijų metu duotus pažadus bei sutartus tikslus ir pripažindamos būtinybę imtis tolesnių veiksmų, siekiant įvykdyti nustatytus tikslus ir įgyvendinti veiksmų programas, kurios buvo parengtos minėtų forumų metu;“.

5. Po tryliktosios konstatuojamosios dalies, prasidedančios „YPATINGĄ DĖMESĮ ATKREIPDAMOS į [...] pažadus.“, įterpiama ši konstatuojamoji dalis:

„SUVOKDAMOS klimato kaitos keliamą didelę grėsmę pasaulio aplinkai ir labai susirūpinusios dėl to, kad pažeidžiamiausios bendruomenės gyvena besivystančiose šalyse, ypač mažiausiai išsivysčiusiose šalyse ir mažose salose esančiose AKR valstybėse, kuriose su klimatu susiję reiškiniai, kaip antai jūros lygio kilimas, krantų erozija, potvyniai, sausros ir dykumėjimas, kelia grėsmę žmonių pragyvenimo šaltiniams ir tvariai plėtrai;“.

B. KOTONU SUSITARIMO STRAIPSNIAI

1. 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) trečioji pastraipa pakeičiama taip:

„Šie tikslai ir Šalių tarptautiniai įsipareigojimai, įskaitant Tūkstantmečio vystymosi tikslus, paveikia visas plėtros strategijas ir yra vykdomi taikant integruotą požiūrį ir tuo pačiu metu atsižvelgiant į politinius, ekonominius, kultūrinius ir aplinkosauginius plėtros aspektus. Ši partnerystė nustato darnią paramos sistemą kiekvienos AKR valstybės priimtoms plėtros strategijoms.“;

(b) ketvirtoji pastraipa pakeičiama taip:

„Tvarus ekonomikos augimas, privataus sektoriaus plėtra, užimtumo didinimas ir gamybos išteklių gerinimas tai pat priklauso šiai sistemai. Parama suteikiama pagarbos asmens teisių srityje bei pagrindinių poreikių tenkinimui, socialinės plėtros skatinimui ir augimo vaisių teisingo padalijimo sąlygoms. Turi būti skatinami ir remiami regioninės ir subregioninės integracijos procesai, kurie skatina AKR valstybių integraciją į pasaulio ekonomiką prekybos ir privačių investicijų atžvilgiu. Dalyvių gebėjimų formavimas kuriant ir gerinant institucinę bazę, kuri yra būtina socialinei sanglaudai, demokratinės visuomenės bei rinkos ekonomikos funkcionavimui ir aktyvios bei organizuotos pilietinės visuomenės atsiradimui, yra neatskiriama požiūrio dalis. Visose srityse, t. y. politinėje, ekonominėje ir socialinėje sistemingai atsižvelgiama į moterų padėtį ir lyčių klausimus. Gamtinių išteklių ir aplinkos, įskaitant klimato kaitą, subalansuoto valdymo principai taikomi ir įtraukiami į kiekvieną partnerystės lygmenį.“.

2. 2 straipsnis pakeičiamas taip:

„2 straipsnis

Pagrindiniai principai

AKR ir ES bendradarbiavimas, sustiprintas teisiškai privaloma sistema ir bendrų institucijų buvimu, grindžiamas tarptautiniu lygmeniu suderinta pagalbos veiksmingumo darbotvarke, kurioje kalbama apie nuosavybę, koordinavimą, suderinimą, rezultatais grindžiamą pagalbos valdymą bei abipusį atskaitingumą, ir vykdomas vadovaujantis šiais pagrindiniais principais:

- partnerių lygybė ir plėtros strategijų nuosavybė: siekiant įgyvendinti partnerystės tikslus, AKR valstybės visiškai savarankiškai ir reikiamai atsižvelgdamos į 9 straipsnyje apibūdintus esminius ir pagrindinius veiksnius nustato savo ekonomikos ir visuomenės plėtros strategijas; partnerystė skatina susijusių šalių ir gyventojų atsakomybę už plėtros strategijas; ES vystymosi partneriai suderina savo programas su šiomis strategijomis;
- dalyvavimas: be centrinės vyriausybės, kuri laikoma pagrindiniu partneriu, partnerystė atvira AKR valstybių parlamentams, AKR valstybių vietos valdžios institucijoms ir įvairiems kitiems dalyviams, siekiant skatinti visų visuomenės

sluoksnių, įskaitant privataus sektoriaus ir pilietinės visuomenės organizacijų integraciją į vyraujantį politinį, ekonominį ir socialinį gyvenimą;

- lemiamas dialogo vaidmuo ir abipusių išsipareigojimų vykdymas bei atskaitomybė: išsipareigojimai, kuriuos Šalys prisiėmė tęsdamos tarpusavio dialogą, yra jų partnerystės ir bendradarbiavimo santykių pagrindas; glaudžiai bendradarbiaudamos, Šalys nustato ir įgyvendina būtinus donorų veiklos koordinavimo bei suderinimo procesus, siekdamos užtikrinti, kad AKR valstybės šiuose procesuose atliktų pagrindinį vaidmenį;
- diferencijavimas ir regionalizavimas: bendradarbiavimo priemonės ir prioritetai skiriasi priklausomai nuo partnerio išsivystymo lygio, jo poreikių, veiklos ir ilgalaikės plėtros strategijos. Specialus režimas taikomas mažiausiai išsivysčiusiems šalims. Atsižvelgiama į neturinčių išėjimo į jūrą ir esančių saloje šalių pažeidžiamumą. Ypatingas dėmesys skiriamas regioninei integracijai, taip pat žemyno lygmeniui.“.

3. 4 straipsnis pakeičiamas taip:

„4 straipsnis

Bendrasis požiūris

AKR valstybės visiškai savarankiškai nustato savo ekonomikos ir visuomenės plėtros principus, strategijas ir modelius. Kartu su Bendrija jos nustato pagal šį Susitarimą numatytas bendradarbiavimo programas. Tačiau šalys pripažįsta nevalstybinių dalyvių, AKR valstybių nacionalinių parlamentų ir decentralizuotų vietos institucijų papildomą vaidmenį ir jų įnašą į vystymosi procesą galimybes, ypač nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Šiuo tikslu ir šiame Susitarime nustatytais sąlygomis nevalstybiniai dalyviai, AKR valstybių nacionaliniai parlamentai ir decentralizuotos vietos valdžios institucijos, jei reikia:

- informuojami ir įtraukiami į konsultacijas dėl bendradarbiavimo politikos ir strategijų, dėl bendradarbiavimo prioritetų ypač tose srityse, kurios su jais yra susijusios arba turi tiesioginį poveikį, ir dėl politinio dialogo;
- aprūpinami parama gebėjimų formavimui kritinėse srityse, siekiant sustiprinti minėtų dalyvių pajėgumus visų pirma organizavimo ir atstovavimo atžvilgiu, sutvirtinti konsultavimo mechanizmų, įskaitant informacijos perdavimo ir dialogo kanalus, kūrimą ir skatinti strategines sąjungas.

Nevalstybiniai dalyviai ir decentralizuotos vietos valdžios institucijos prireikus:

- aprūpinami finansinėmis lėšomis šiame Susitarime nustatytais sąlygomis, siekiant paremti vietos plėtros procesus;
- įtraukiami į bendradarbiavimo projektų ir programų įgyvendinimą tose srityse, kurios su jais susijusios arba kuriose minėti dalyviai turi santykinį pranašumą.“.

4. 6 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Bendradarbiavimo dalyviai:

- (a) valstybės (vietos valdžios, regionų ir šalies) dalyviai, įskaitant AKR valstybių nacionalinius parlamentus;
- (b) AKR regioninės organizacijos ir Afrikos Sąjunga; regioninių organizacijų ar lygmenų samprata šiame Susitarime taip pat apima subregionines organizacijas arba lygmenis;
- (c) nevalstybiniai dalyviai:
 - privatus sektorius;
 - ekonominiai ir socialiniai partneriai, įskaitant profesinių sąjungų organizacijas;
 - visų formų pilietinė visuomenė pagal šalies charakteristikas.“;

(b) 2 dalies žodžiai „nevyriausybiniai dalyviai“ pakeičiami žodžiais „nevalstybinius dalyviai“.

5. 8 straipsnis pakeičiamas taip:

„8 straipsnis

Politinis dialogas

1. Šalys reguliariai dalyvauja išsamiaje, subalansuotame ir nuodugniame politiniame dialoge, kurio metu abi pusės prisiima įsipareigojimus.

2. Šio dialogo tikslas - keisti informacija, skatinti abipusį supratimą, palengvinti abiem šalims priimtinių prioritetų ir bendrų darbotvarkių nustatymą, visų pirma pripažįstant esamus ryšius tarp santykių tarp Šalių skirtingų aspektų ir įvairias šiame Susitarime nustatytas bendradarbiavimo sritis. Dialogas palengvins konsultacijas ir sustiprins Šalių bendradarbiavimą tarptautiniuose forumuose, taip pat skatins ir remis veiksmingo daugiašališkumo sistemą. Dialogu taip pat turėtų būti siekiama išvengti situacijų, kai vienai Šaliai gali pasirodyti esant būtina taikyti 96 ir 97 straipsniuose numatytas konsultavimosi procedūras.

3. Dialogas apima visus šiame Susitarime nustatytus uždavinius ir tikslus, taip pat visus bendro, visuotinio arba regioninio intereso klausimus, įskaitant su regionine ir žemynine integracija susijusius klausimus. Vykdydamos dialogą Šalys prisideda prie taikos, saugumo ir stabilumo ir skatina stabilią bei demokratinę politinę aplinką. Jis apima bendradarbiavimo strategijas, įskaitant pagalbos veiksmingumo darbotvarkę, o taip pat pasaulines ir sektorių politikos kryptis, įskaitant aplinką, klimato kaitą, lytis, migraciją ir su kultūros paveldu susijusius klausimus. Jis taip pat apima abiejų Šalių pasaulines ir sektorių politikos kryptis, nuo kurių gali priklausyti bendradarbiavimo vystymosi labai tikslų įgyvendinimas.

4. Dialogo metu dėmesys sutelkiamas, *inter alia*, į konkrečius politinius klausimus, kurie kelia abipusį susirūpinimą arba turi bendrą svarbą siekiant šio Susitarimo tikslų, pavyzdžiui, prekyba ginklais, didelės išlaidos karo pramonei, narkotikai ir organizuotas nusikalstamumas ar vaikų darbas, arba bet kokia diskriminacija, kaip antai rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitokių pažiūrų, nacionalinės ar socialinės kilmės, turto, gimimo ar kitu

pagrindu. Dialogo metu taip pat reguliariai vertinami pokyčiai pagarbos žmogaus teisėms, demokratijos bei teisinės valstybės principų ir gero valdymo srityse.

5. Plataus masto politika, kuria siekiama skatinti taiką ir užkirsti kelią, kontroliuoti ir spręsti smurtinius konfliktus, vaidina pastebimą vaidmenį šio dialogo metu, kaip ir būtinybė reikiamai atsižvelgti į taikos ir demokratinio stabilumo tikslą apibrėžiant prioritetines bendradarbiavimo sritis. Dialogas šiomis aplinkybėmis prireikus apima visapusišką atitinkamų AKR regioninių organizacijų ir Afrikos Sąjungos dalyvavimą.

6. Dialogas vykdomas lanksčiai. Atsižvelgiant į būtinybę, dialogas yra formalus ar neformalus ir vykdomas institucinėje struktūroje, įskaitant AKR grupę, Jungtinę parlamentinę asamblėją, ar už jos ribų, yra atitinkamos formos ir vyksta atitinkamu lygiu, įskaitant nacionalinį, regioninį, žemyninį arba AKR lygmenį.

7. Į šį dialogą įsijungia regioninės organizacijos ir pilietinės visuomenės organizacijų atstovai, taip pat prireikus AKR valstybių nacionaliniai parlamentai.

8. Jei reikia ir siekiant išvengti situacijų, kai vienai Šaliai gali pasirodyti esant būtina taikyti 96 straipsnyje numatytą konsultavimosi procedūrą, dialogas dėl esminių elementų turi būti sistemingas ir formalizuotas pagal VII priede išdėstytas sąlygas.“.

6. 9 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 3 dalies antroji pastraipa pakeičiama taip:

„Geras valdymas, kuriuo grindžiama AKR ir ES partnerystė, yra Šalių vietinės ir tarptautinės politikos pamatas ir esminis šio Susitarimo elementas. Šalys susitaria, kad rimti korupcijos atvejai, įskaitant tokią korupciją sukeliančius kyšininkavimo veiksmus, kaip nurodyta 97 straipsnyje, yra minėto elemento pažeidimas.“;

b) 4 dalyje pridedama ši pastraipa:

„Principai, kuriais grindžiami šiame straipsnyje nustatyti esminiai ir pagrindiniai elementai, vienodai taikomi AKR valstybėms ir Europos Sąjungai bei jos valstybėms narėms.“.

7. 10 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies antroji įtrauka pakeičiama taip:

„– didesnis AKR valstybių nacionalinių parlamentų, tinkamais atvejais decentralizuotų vietos valdžios institucijų bei aktyvios ir organizuotos pilietinės visuomenės ir privataus sektoriaus dalyvavimas.“;

b) 2 dalyje žodžiai „rinkos ekonomikos“ pakeičiami žodžiais „socialinės rinkos ekonomikos“.

8. 11 straipsnis pakeičiamas taip:

„11 straipsnis

Taikos kūrimo politika, konfliktų prevencija ir sprendimas, reagavimas į pažeidžiamumo situacijas

1. Šalys pripažįsta, kad tvarios taikos ir saugumo pasiekti neįmanoma, jei nesivystoma ir nemažinamas skurdas, kita vertus, tvari plėtra neįmanoma be taikos ir saugumo. Šalys vykdo aktyvią, išsamią ir integruotą taikos kūrimo, konfliktų prevencijos ir sprendimo bei žmonių saugumo politiką ir imasi veiksmų pažeidžiamumo situacijose pagal šią partnerystę. Ši politika grindžiama nuosavybės principu ir visų pirma pagrįsta nacionalinių, regioninių ir žemyninių pajėgumų formavimu ir smurtinių konfliktų prevencija ankstyvame etape, tikslingai ir tinkamai apjungiant visas turimas priemones nagrinėjant pagrindines konfliktų priežastis, įskaitant skurdą.

Šalys pripažįsta, kad reikia šalinti naujas ar didėjančias grėsmes saugumui, kaip antai organizuotą nusikalstamumą, piratavimą ir neteisėtą prekybą, ypač žmonėmis, narkotikais ir ginklais. Taip pat reikia atsižvelgti į pasaulinių problemų, kaip antai tarptautinių finansų rinkų sukrėtimų, klimato kaitos ir pandemijų, poveikį.

Šalys pabrėžia svarbų regioninių organizacijų vaidmenį kuriant taiką, prisidedant prie konfliktų prevencijos bei sprendimo ir šalinant naujas arba didėjančias grėsmes saugumui; Afrikoje – tai yra pagrindinė Afrikos Sąjungos užduotis.

2. Saugumo ir vystymosi sąveika grindžiamoje taikos kūrimo, konfliktų prevencijos ir sprendimo veikloje vadovaujamosi trumpalaikiu ir ilgalaikiu požiūriais, kurie apima krizių valdymą, tačiau juo neapsiriboja. Veiksmais, kuriais šalinamos naujos arba didėjančios grėsmės saugumui, *inter alia*, remiama teisės sauga, įskaitant bendradarbiavimą sienų kontrolės srityje, tarptautinės tiekimo grandinės apsaugos stiprinimą ir oro, jūrų bei kelių transporto apsaugos priemonių tobulinimą.

Taikos kūrimo, konfliktų prevencijos ir sprendimo srityje vykdoma veikla visų pirma apima paramą politinių, ekonominių, socialinių ir kultūrinių galimybių subalansavimui visuose visuomenės sluoksnuose, demokratinio teisėtumo ir valdymo veiksmingumo stiprinimui, veiksmingų mechanizmų, skirtų taikiam grupių interesų sutaikinimui, nustatymui, aktyviam moterų dalyvavimui, skiriamųjų linijų tarp skirtingų visuomenės sluoksnių panaikinimui, o taip pat paramai aktyviai ir organizuotai pilietinei visuomenei. Šiuo atžvilgiu ypatingas dėmesys turi būti skiriamas išankstinio perspėjimo sistemų ir taikos kūrimo mechanizmų, kurie padėtų išvengti konfliktų, kūrimui.

3. Atitinkama veikla taip pat apima, *inter alia*, paramą tarpininkavimo, derybų ir sutaikinimo pastangoms, bendrų negausių gamtinių išteklių veiksmingam valdymui regioniniu lygiu, buvusių kovotojų demobilizacijai ir reintegracijai į visuomenę, vaikų-karių problemų sprendimui, taip pat smurtui prieš moteris ir vaikus. Reikėtų tinkamomis priemonėmis nustatyti priimtinas išlaidų karo pramonei bei prekybos ginklais ribas, įskaitant paramą patvirtintų standartų ir elgesio kodeksų skatinimui ir taikymui, taip pat kovoti su konfliktų kurstymo veiksmis.

3a. Ypatingas dėmesys skiriamas kovai su priešpėstinių minų naudojimu ir karo sprogmenų naikinimui, taip pat kovai su šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų neteisėta gamyba, perdavimu, platinimu ir kaupimu, įskaitant nepakankamai gerai saugomus ir netinkamai tvarkomus sandėlius ir atsargas, taip pat jų nekontroliuojamą plitimą.

Šalys susitaria koordinuoti, stebėti ir visapusiškai vykdyti savo atitinkamus įsipareigojimus pagal visas susijusias tarptautines konvencijas ir priemones ir šiuo tikslu įsipareigoja bendradarbiauti nacionaliniu, regioniniu ir žemyniniu lygmenimis.

3b. Šalys, vykdydamos visomis susijusiomis tarptautinėmis konvencijomis ir priemonėmis priisiimtus įsipareigojimus bei atitinkamus teisės aktus ir tvarką, taip pat įsipareigoja bendradarbiauti siekdamos užkirsti kelią savanaudiškai veiklai.

4. Siekdamos strategiškai ir veiksmingai vertinti pažeidžiamumo situacijas, Šalys dalijasi informacija ir palengvina prevencinius veiksmus, apimančius diplomatines, saugumo ir bendradarbiavimo vystymosi labai priemones. Jos susitaria dėl geriausio būdo stiprinti Šalių gebėjimus atlikti savo pagrindines užduotis ir stiprinti politinę valią įgyvendinti reformas, nepažeidžiant nuosavybės principo. Pažeidžiamumo situacijose politinis dialogas ypač svarbus ir turi būti toliau plėtojamas bei stiprinamas.

5. Smurtinio konflikto metu Šalys imasi visų tinkamų veiksmų, siekdamos užkirsti kelią smurto suintensyvėjimui, apriboti jo teritorinį išplitimą ir palengvinti taikų esamų ginčų išsprendimą. Ypatingas dėmesys skiriamas stengiantis užtikrinti bendradarbiavimui skirtų finansinių išteklių panaudojimą pagal partnerystės principus ir tikslus bei siekiant užkirsti kelią lėšų nukreipimui kariaujančiųjų pusių tikslais.

6. Pasibaigus konfliktui, Šalys imasi visų tinkamų veiksmų, stengdamosi stabilizuoti padėtį pereinamuoju laikotarpiu, siekdamos palengvinti sugrįžimą prie nesmurtinės, stabilios ir demokratiškos padėties. Šalys užtikrina būtinų ryšių tarp neatidėliotinių priemonių kūrimą, rehabilitaciją ir bendradarbiavimą plėtros srityje.

7. Siekdamos sustiprinti taiką ir tarptautinį teisingumą, Šalys dar kartą patvirtina savo apsisprendimą:

- pasidalinti patirtimi dėl teisinio pertvarkymo, būtino norint ratifikuoti ir įgyvendinti Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą, bei
- vadovaujantis tarptautine teise ir deramai atsižvelgiant į Romos statutą, kovoti su tarptautiniu nusikalstamumu.

Šalys siekia tolesnių veiksmų, skirtų Romos statutui ir su juo susijusioms priemonėms ratifikuoti ir įgyvendinti. “

9. 12 straipsnis pakeičiamas taip:

„12 Straipsnis

Bendrijos politikos darnumas ir jos poveikis šio Susitarimo įgyvendinimui

Šalys yra įsipareigojusios kryptingai, strategiškai ir pagal partnerystės principus spręsti vystymosi politikos darnos klausimą, įskaitant dialogo vystymosi politikos darnos klausimais stiprinimą. Sąjunga pripažįsta, kad AKR valstybių vystymosi prioritetus, siekiant šio Susitarimo tikslų, gali remti ne tik vystymosi politika, bet ir kitų sričių Sąjungos politika. Todėl Sąjunga, siekdama šio Susitarimo tikslų, labiau derins tų sričių politiką.

Nepažeidžiant 96 straipsnio ir tais atvejais, kai Bendrija, naudodamasi jai suteiktais įgaliojimais, ketina imtis priemonių, kurios galėtų paveikti AKR valstybių interesus, ir kiek

tai yra susiję su šio Susitarimo tikslais, ji apie savo ketinimus iš anksto praneša AKR grupei. Šiuo tikslu Komisija reguliariai praneša AKR grupės sekretariatui apie numatomus pasiūlymus ir tuo pačiu metu pateikia pasiūlymą dėl minėtų priemonių. Jei būtina, AKR valstybės gali pateikti prašymą suteikti informaciją.

Jų prašymu nedelsiant surengiamos konsultacijos, kad būtų atsižvelgta į jų susirūpinimą dėl minėtų priemonių poveikio, prieš priimant galutinį sprendimą.

Be to, po tokių konsultacijų AKR valstybės ir AKR grupė kaip galima greičiau raštu gali informuoti Bendriją apie joms rūpimus klausimus ir pateikti pasiūlymus dėl pakeitimų, nurodamos būdą, kaip tuos klausimus išspręsti.

Jei Bendrija nesutinka su AKR valstybių argumentais, ji apie tai nedelsdama praneša AKR valstybėms ir nurodo savo priežastis.

AKR grupei taip pat, jei įmanoma, iš anksto pateikiama reikiama informacija apie minėtų sprendimų įsigaliojimą.“.

10. 14 straipsnis pakeičiamas taip:

„14 straipsnis

Jungtinės institucijos

1. Šio Susitarimo jungtinės institucijos yra Ministrų Taryba, Ambasadorių komitetas ir Jungtinė Parlamentinė Asamblėja.

2. Jungtinės institucijos ir pagal Ekonominės partnerystės susitarimus įsteigtos institucijos, nepažeisdamos esamų arba būsimų Ekonominės partnerystės susitarimų atitinkamų nuostatų, įsipareigoja užtikrinti koordinavimą, nuoseklumą ir papildomumą, taip pat veiksmingą ir abipusį informacijos srautą.“.

11. Įterpiamas šis straipsnis:

„14a straipsnis

Valstybių arba vyriausybių vadovų susitikimai

Bendru susitarimu sušaukti tinkamos formos Šalių susitikimai vyksta valstybių arba vyriausybių vadovų lygmeniu.“.

12. 15 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies trečia pastraipa pakeičiama taip:

„Tinkamos nagrinėtiniams klausimams formos ir geografinės sudėties Ministrų Taryba paprastai susirenka kartą per metus pirmininko iniciatyva ir tais atvejais, kai tai atrodo būtina. Tokiuose susitikimuose vyksta aukšto lygio konsultacijos Šalims svarbiais konkrečiais klausimais, papildančios darbą, atliekamą Jungtiniame ministrų prekybos komitete, kaip nustatyta 38 straipsnyje, ir AKR ir EB bendradarbiavimo dėl plėtros finansavimo komitete, kaip nustatyta 83 straipsnyje, kuriuo remiamasi reguliariuose metiniuose Ministrų Tarybos susitikimuose.“;

b) 3 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

„Ji gali priimti Šalims privalomus sprendimus ir rengti rezoliucijas, rekomendacijas ir nuomones reguliariuose metiniuose susitikimuose arba pagal rašytinę procedūrą. Ji teikia metines šio Susitarimo įgyvendinimo ataskaitas Jungtinei Parlamentinei Asamblėjai. Ji nagrinėja ir atsižvelgia į Jungtinės Parlamentinės Asamblėjos priimtas rezoliucijas ir rekomendacijas.“.

13. 17 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis iš dalies keičiama taip:

i) trečioji ir ketvirtoji įtraukos pakeičiamos taip:

„– nagrinėti klausimus, susijusius su plėtra ir AKR ir ES partneryste, įskaitant Ekonominės partnerystės susitarimus, kitus prekybos susitarimus, Europos plėtros fondą ir šalių bei regioninių strategijų dokumentus. Šiuo tikslu Komisija perduoda tokius strategijų dokumentus Jungtinei Parlamentinei Asamblėjai susipažinti;

– aptarti Ministrų Tarybos metinę šio Susitarimo įgyvendinimo ataskaitą, priimti rezoliucijas ir teikti rekomendacijas Ministrų Tarybai, siekiant šio Susitarimo tikslų;“;

ii) pridedama ši įtrauka:

„– remti nacionalinių parlamentų institucinę plėtrą ir gebėjimų formavimą pagal šio Susitarimo 33 straipsnio 1 dalį.“;

b) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Jungtinė Parlamentinė Asamblėja susirenka du kartus per metus į plenarinį posėdį, pakaitomis vykstantį Europos Sąjungoje ir vienoje iš AKR valstybių. Siekiant stiprinti regioninę integraciją ir skatinti nacionalinių parlamentų bendradarbiavimą, ES ir AKR parlamentų narių susitikimai rengiami regioniniu lygmeniu.

Tokie regioninio lygmens susitikimai rengiami siekiant šio Susitarimo 14 straipsnio 2 dalyje nustatytų tikslų.“.

14. 19 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Bendradarbiavimas remiasi Jungtinių Tautų konferencijų išvadomis bei tarptautiniu lygiu nustatytais tikslais, uždaviniais ir veiksmų programomis bei tęstine veikla kaip plėtros principų pagrindu. Bendradarbiavimas taip pat remiasi tarptautinio bendradarbiavimo vystymosi labai uždaviniais ir ypatingą dėmesį skiria kokybinių ir kiekybinių pažangos rodiklių įdiegimui. Šalys bendromis jėgomis stengsis greičiau pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslus.“.

15. 20 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis iš dalies keičiama taip:

(i) išanginė formuluotė pakeičiama taip:

„1. AKR ir EB bendradarbiavimo vystymosi labai tikslai vykdomi taikant integruotas strategijas, į kurias įeina ekonominiai, socialiniai, kultūriniai, aplinkosauginiai ir instituciniai elementai, priklausantys vietinei nuosavybei. Todėl bendradarbiavimu sukuriama darni įgalinanti paramos AKR valstybių plėtros strategijoms sistema, užtikrinanti papildomumą ir įvairių elementų sąveiką, visų pirma nacionaliniu bei regioniniu lygmenimis ir tarp šių lygmenų. Šiomis sąlygomis ir pagal plėtros politiką bei AKR valstybių vykdomas reformas AKR ir EB bendradarbiavimo strategijomis nacionaliniu ir tinkamais atvejais regioniniu lygmeniu siekiama.“;

ii) a punktas pakeičiamas taip:

„a) pasiekti greitą ir tvarų darbo vietas kuriantį ekonomikos augimą, plėtoti privatų sektorių, didinti užimtumą ir pagerinti galimybes užsiimti produktyvia ekonomine veikla ir naudotis gamybos šaltiniais;“;

iii) įterpiamas šis punktas:

„aa) skatinti regionų bendradarbiavimą ir integraciją;“;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Į visas bendradarbiavimo sritis sistemingai įtraukiami šie teminiai arba tarpusavyje susiję klausimai: žmogaus teisės, lyčių klausimai, demokratija, geras valdymas, aplinkos tvarumas, klimato kaita, užkrečiamosios bei neužkrečiamosios ligos, institucinė plėtra ir gebėjimų formavimas. Šios sritys taip pat atitinka reikalavimus Bendrijos paramai gauti.“.

16. 21 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies išanginėje formuluotėje žodžius „privačioms investicijoms“ pakeičia žodis „investicijoms“;

b) 3 dalies c punkto žodis „didinant“ pakeičiamas žodžiu „stiprinant“;

c) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Parama investicijoms ir privataus sektoriaus plėtrai apjungia veiksmus ir iniciatyvas makro-, mezo- ir mikroekonomikos lygiu ir skatina ieškoti pažangių finansavimo mechanizmų, įskaitant privačių ir viešųjų plėtros finansavimo šaltinių sujungimą bei derinimą.“;

d) pridedama tokia dalis:

„6. Bendradarbiaujant remiamos investicijos į pagrindinę viešojo sektoriaus infrastruktūrą, kuriomis siekiama privačiojo sektoriaus plėtros, ekonomikos augimo ir skurdo panaikinimo tikslų.“.

17. 22 straipsnio 1 dalies b punkto išanginė formuluotė pakeičiama taip:

„b) struktūrinę politiką, kuria siekiama sustiprinti skirtingų veikėjų, visų pirma privataus sektoriaus, vaidmenį ir pagerinti aplinką didesniai šalies išteklių sutelkimui bei verslo, investicijų ir užimtumo augimui, taip pat.“.

18. 23 straipsnis pakeičiamas taip:

„23 straipsnis

Ekonomikos sektoriaus plėtra

Bendradarbiaujant remiama tvari politika ir institucinės reformos bei investicijos, būtinos užtikrinti lygiateises galimybes užsiimti ekonominės veiklos rūšimis ir naudotis gamybos šaltiniais, visų pirma:

- a) mokymo sistemų, padedančių didinti produktyvumą oficialiuose ir neoficialiuose sektoriuose, kūrimas;
- b) kapitalas, kreditai, žemė, ypač nuosavybės teisių ir naudojimo atžvilgiu;
- c) kaimo strategijų, kuriomis siekiama nustatyti dalyvavimo decentralizuotame planavime, išteklių paskirstyme ir valdyme, kūrimas;
- d) strategijų kūrimas siekiant didinti žemės ūkio gamybą ir našumą AKR valstybėse, visų pirma skiriant būtinų lėšų žemės ūkio moksliniams tyrimams, žemės ūkio žaliavoms ir paslaugoms, pagalbinei kaimo infrastruktūrai ir rizikos mažinimui bei valdymui. Parama apima viešojo ir privataus sektorių investicijas į žemės ūkį, paramą žemės ūkio politikos kryptių bei strategijų kūrimui, ūkininkų ir privataus sektoriaus organizacijų stiprinimą, gamtinių išteklių valdymą ir žemės ūkio rinkų kūrimą bei veikimą. Žemės ūkio gamybos strategijomis remiama nacionalinė bei regioninė maisto saugos politika ir regioninė integracija; šiomis aplinkybėmis bendradarbiaujant remiamos AKR valstybių pastangos didinti prekių eksporto konkurencingumą ir derinti prekių eksporto strategijas prie besikeičiančių prekybos sąlygų;
- e) subalansuota vandens išteklių plėtra, grindžiama darnaus vandens išteklių valdymo principais, užtikrinant teisingą ir subalansuotą bendrų vandens išteklių paskirstymą įvairioms reikmėms;
- f) subalansuota akvakultūros ir žuvininkystės išteklių plėtra, įskaitant vidaus žuvininkystės sektorių ir jūrų išteklius išskirtinėse AKR valstybių ekonominėse zonose;
- g) ekonominė ir technologinė infrastruktūra ir paslaugos, įskaitant transportą, telekomunikacijų sistemas, ryšių paslaugas ir informacinės visuomenės kūrimą;
- h) konkurencingų pramonės, kasybos ir energetikos sektorių plėtra, skatinant privataus sektoriaus įsitraukimą ir plėtrą;
- i) prekybos plėtra, įskaitant sąžiningos prekybos skatinimą;
- j) verslo, finansų, bankininkystės ir kitų paslaugų sektorių plėtra;

- k) turizmo plėtra;
- l) mokslo, technologijų ir mokslinių tyrimų infrastruktūros ir paslaugų plėtra; įskaitant naujų technologijų stiprinimą, perdavimą ir įsisavinimą;
- m) gebėjimų gamybinėse srityse, ypač visuomeniniame ir privačiame sektoriuose stiprinimas;
- n) tradicinių žinių skatinimas; ir
- o) konkrečių prisitaikymo strategijų, kuriose būtų atsižvelgiama į lengvatų panaikinimo poveikį ir į kurias galėtų būti įtraukta a–n punktuose nurodyta veikla, rengimas.“.

19. Įterpiamas toks straipsnis:

„23a straipsnis

Žuvininkystė

Pripažįstant, kad žuvininkystė ir akvakultūra AKR valstybėse yra pagrindinės svarbos sektoriai, padedantys kurti naujas darbo vietas, gauti pajamų, užtikrinti maisto saugą ir mažinti skurdą, suteikiant pragyvenimo šaltinį kaimo bei pakrančių bendruomenėms, bendradarbiaujant siekiama toliau plėtoti AKR valstybių akvakultūros ir žuvininkystės sektorius ir tvariai didinti su jais susijusią socialinę bei ekonominę naudą.

Bendradarbiavimo programomis ir veiklos kryptimis remiamas, *inter alia*, subalansuotos akvakultūros bei žuvininkystės plėtros strategijų ir valdymo planų rengimas bei įgyvendinimas AKR valstybėse ir regionuose; akvakultūros ir žuvininkystės integravimas į nacionalines ir regionines plėtros strategijas; būtinos infrastruktūros ir techninės kompetencijos, kad AKR valstybės galėtų išsaugoti nuolatinę didžiausią savo žuvininkystės ir akvakultūros išteklių vertę, plėtra; AKR valstybių gebėjimų formavimas, siekiant įveikti išorės kliūtis, trukdančias visapusiškai naudotis savo žuvininkystės ištekliais; bendrų įmonių, investuojančių į AKR valstybių žuvininkystės ir akvakultūros sektorius, rėmimas ir kūrimas. Visuose žuvininkystės sritys susitarimuose, dėl kurių gali derėtis Bendrija ir AKR valstybės, deramai atsižvelgiama į atitiktį šios sritys plėtros strategijoms.

Bendrai susitarus gali būti rengiamos aukšto lygio konsultacijos, taip pat ministrų lygmeniu, siekiant plėtoti, gerinti ir (arba) stiprinti AKR ir ES vystomąjį bendradarbiavimą subalansuotos akvakultūros ir žuvininkystės srityje.“.

20. 25 straipsnio 1 dalies a ir b punktai pakeičiami taip:

„a) gerinti švietimą ir mokymą visais lygmenimis, siekti aukštojo mokslo kvalifikacijų pripažinimo, sukurti švietimo kokybės užtikrinimo sistemas, įskaitant švietimą ir mokymą internetu arba kitais netradiciniais būdais, bei formuoti techninius pajėgumus ir įgūdžius;

b) gerinti sveikatos apsaugos sistemas, visų pirma užtikrinti lygias galimybes naudotis visapusiškais ir kokybiškais sveikatos priežiūros paslaugomis, ir mitybą, panaikinant badą ir nepakankamą mitybą ir užtikrinant pakankamą maisto produktų tiekimą ir saugą, taip pat remti minimalios socialinės apsaugos sistemas;“.

21. 27 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) pavadinimas pakeičiamas taip:

„Kultūra ir vystymasis“;

b) c punktas pakeičiamas taip:

„c) pripažinti, išsaugoti ir remti kultūros paveldo vertybes; remti pajėgumų plėtojimą šiame sektoriuje;“;

c) pridedami šie punktai:

„e) pripažinti ir remti kultūros veikėjų bei kultūros tinklų vaidmenį ir įnašą į tvarią plėtrą; ir

f) remti švietimo kultūrinį matmenį ir jaunimo dalyvavimą kultūrinėje veikloje.“.

22. 28, 29 ir 30 straipsniai pakeičiami taip:

„28 straipsnis

Bendrasis požiūris

1. AKR ir ES bendradarbiaujant teikiama veiksminga pagalba siekiant įvykdyti tikslus ir prioritetus, kuriuos AKR valstybės nustatė regionų bendradarbiavimo ir integracijos srityse.

2. Atsižvelgiant į 1 ir 20 straipsniuose nustatytus bendruosius tikslus, AKR ir ES bendradarbiavimu siekiama:

(a) remti taiką ir stabilumą, taip pat konfliktų prevenciją ir sprendimą;

(b) stiprinti ekonominę plėtrą bei ekonominį bendradarbiavimą kuriant didesnes rinkas, užtikrinant laisvą asmenų, prekių, paslaugų, kapitalo, darbo jėgos ir technologijų judėjimą tarp AKR valstybių, sparčiau įvairinant AKR valstybių ekonomiką, remiant bei plėtojant AKR valstybių tarpusavio prekybą bei prekybą su trečiosiomis šalimis ir laipsniškai integruojant AKR valstybes į pasaulio ekonomiką;

(c) skatinti tvarios plėtros uždavinių valdymą tarpvalstybiniu lygmeniu, *inter alia*, koordinuojant ir derinant regionų bendradarbiavimo politiką.

3. 58 straipsnyje nustatytomis sąlygomis bendradarbiaujant taip pat remiamas regionų ir AKR valstybių bendradarbiavimas, kaip antai apimantis:

a) vieną ar kelias AKR regionines organizacijas, taip pat žemyno lygmeniu;

b) Europos užjūrio šalis ir teritorijas bei atokiausius regionus;

c) AKR nepriklausančias besivystančias šalis.

29 straipsnis

AKR ir ES bendradarbiavimas siekiant paremti regionų bendradarbiavimą ir integraciją

1. Bendradarbiavimu stabilumo, taikos ir konfliktų prevencijos srityje remiama:
 - (a) regioninio politinio dialogo skatinimas ir plėtra šiose srityse: konfliktų prevencijos ir sprendimo; žmogaus teisių ir demokratizacijos; įvairių plėtos dalyvių mainų, ryšių ir judumo, ypač pilietinėje visuomenėje;
 - (b) regioninių iniciatyvų ir politikos skatinimas saugumo srityse, įskaitant ginklų kontrolę, kovą su narkotikais, organizuotu nusikalstamumu, pinigų plovimu, kyšininkavimu ir korupcija.
2. Bendradarbiavimu regioninės ekonominės integracijos srityje remiama:
 - (a) mažiausiai išsivysčiusių AKR valstybių dalyvavimo kuriant regionines rinkas ir dalijantis jų teikiama nauda skatinimas;
 - (b) sektorių ekonominės reformos politikos įgyvendinimas regioniniu lygiu;
 - (c) prekybos ir mokėjimų liberalizavimas;
 - (d) užsienio ir vidaus tarptautinių investicijų bei kitų regioninės ekonominės integracijos iniciatyvų skatinimas;
 - (e) regioninės integracijos pereinamojo laikotarpio realių išlaidų poveikio biudžeto pajamoms ir mokėjimų balansui mažinimas; ir
 - (f) infrastruktūra, visų pirma transportas ir komunikacijos bei jų sauga ir paslaugos, įskaitant regioninių galimybių informacijos ir ryšių technologijų srityje plėtojimą.
3. Bendradarbiaujant tvarios plėtos regioninės politikos srityje, remiami AKR regionų prioritetai, visų pirma:
 - (a) aplinkos apsauga ir subalansuotas gamtinių išteklių, įskaitant vandenį bei energiją, valdymas, taip pat klimato kaitos klausimas;
 - (b) maisto sauga ir žemės ūkis;
 - (c) sveikata, švietimas ir mokymas;
 - (d) moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra; ir
 - (e) regioninės pasirengimo nelaimėi ir jos pasekmių sušvelninimo iniciatyvos, taip pat atstatymas po nelaimių.

30 straipsnis

Gebėjimų formavimas remiant AKR regionų bendradarbiavimą ir integraciją

Siekiant veiksmingos ir tinkamos regioninės politikos, bendradarbiavimu ugdomi ir stiprinami gebėjimai:

- (a) regioninės integracijos institucijų ir organizacijų, kurias įsteigė AKR valstybės arba kuriose AKR valstybė dalyvauja, skatinančių regionų bendradarbiavimą ir integraciją;
- (b) nacionalinių vyriausybių ir parlamentų regioninės integracijos klausimais; ir
- (c) nevalstybinių dalyvių, įskaitant privatų sektorių.“.

23. Įterpiamas toks straipsnis:

„31a straipsnis

ŽIV/AIDS

Bendradarbiaujant remiamos AKR valstybių pastangos visuose sektoriuose kurti ir stiprinti politikos kryptis bei programas, kuriomis siekiama kovoti su ŽIV/AIDS pandemija ir išvengti jos neigiamo poveikio vystymuisi. AKR valstybėms padedama pasiekti ir užtikrinti visuotinę ŽIV/AIDS prevenciją, gydymą, priežiūrą bei paramą ir visų pirma siekiama:

- (a) remti visapusiškų daugelį sektorių apimančių kovos su ŽIV/AIDS strategijų ir planų, kurie turėtų būti nacionalinių ir regioninių plėtros planų prioritetas, rengimą bei įgyvendinimą;
- (b) į nacionalines kovos su ŽIV/AIDS priemones įtraukti visus atitinkamus plėtros sektorius ir užtikrinti plataus masto suinteresuotųjų šalių dalyvavimą visais lygmenimis;
- (c) stiprinti nacionalines sveikatos apsaugos sistemas ir spręsti žmogiškųjų išteklių trūkumo problemą sveikatos srityje, siekiant užtikrinti visuotinę ŽIV/AIDS prevencijos, gydymo, ligonių priežiūros bei kitų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir veiksmingą integraciją;
- (d) spręsti lyčių nelygybės, lytinės prievartos bei smurto problemas, kurios skatina ŽIV/AIDS pandemiją, ir labiau stengtis užtikrinti moterų ir mergaičių teises, rengti lyčių aspektu veiksmingas ŽIV/AIDS programas bei teikti paslaugas moterims ir mergaitėms, be kita ko, susijusias su lytine bei reprodukcinė sveikata ir teisėmis, taip pat remti visapusišką moterų dalyvavimą planuojant ir priimančias sprendimus dėl ŽIV/AIDS strategijų ir programų;
- (e) kurti pagalbines teises bei politines sistemas ir panaikinti baudžiamuosius įstatymus, politikos kryptis, praktiką, neigiamas nuostatas ir diskriminaciją, kurie pažeidžia žmogaus teises, didina pažeidžiamumą ŽIV/AIDS atžvilgiu ir kliudo naudotis veiksmingomis ŽIV/AIDS prevencijos, gydymo, priežiūros ir paramos priemonėmis, įskaitant vaistus, prekes ir paslaugas, skirtus žmonėms, užsikrėtusiems ŽIV/AIDS, ir didžiausios rizikos gyventojų grupėms;
- (f) didinti galimybes naudotis faktais grindžiama ir visapusiška ŽIV/AIDS prevencija, atsižvelgiant į epidemiją skatinančius vietos veiksnius ir konkrečius moterų, jaunimo bei didžiausios rizikos gyventojų grupių poreikius; ir

- (g) užtikrinti visuotinį ir patikimą saugių, aukštos kokybės ir prieinamos kainos vaistų ir sveikatos priežiūros prekių, įskaitant lytinės bei reprodukcinės sveikatos priežiūros prekes, tiekimą.“.

24. Įterpiamas toks straipsnis:

„32a straipsnis

Klimato kaita

Šalys pripažįsta, kad klimato kaita yra didelė pasaulio aplinkos problema, kelianti grėsmę Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimui, todėl būtina tinkamu laiku suteikti pakankamą ir prognozuojamą paramą šiai problemai spręsti. Dėl šių priežasčių ir pagal 32 straipsnio, ypač jo 2 dalies a punkto, nuostatas bendradarbiaujant:

- (a) pripažįstamas AKR valstybių, ypač mažų salų ir žemumose esančių AKR valstybių, pažeidžiamumas su klimatu susijusių reiškinių, kaip antai krantų erozijos, ciklonų, potvynių ir gyventojų perkėlimų dėl ekologinių veiksnių, atžvilgiu, visų pirma mažiausiai išsivysčiusių ir neturinčių išėjimo į jūrą AKR valstybių pažeidžiamumas didėjančių potvynių, sausrų, miškų naikinimo ir dykumėjimo atžvilgiu;
- (b) stiprinamos ir remiamos politikos kryptys bei programos, kuriomis siekiama, be kita ko, institucinės plėtros ir gebėjimų ugdymo priemonėmis, mažinti klimato kaitą ir prisitaikyti prie jos pasekmių bei keliamos grėsmės;
- (c) stiprinamas AKR valstybių gebėjimas kurti pasaulinę anglies dioksido rinką ir joje dalyvauti; ir
- (d) pirmenybė teikiama šiai veiklai:
 - i) klimato kaitos klausimo įtraukimui į plėtros strategijas ir skurdo mažinimo priemones;
 - ii) klimato kaitos klausimo politinio matomumo didinimui bendradarbiavimo vystymosi labui srityje, taip pat atitinkamu politiniu dialogu;
 - iii) pagalbai AKR valstybėms, skirtai atitinkamiems sektoriams, kaip antai žemės ūkiui, vandentvarkai ir infrastruktūrai, prie klimato kaitos pritaikyti, taip pat pagalbai perkeliant ir diegiant tinkamas ir aplinkai nekenksmingas technologijas;
 - iv) skatinimui mažinti nelaimių riziką, atsižvelgiant į tai, kad nelaimių dažnėjimas susijęs su klimato kaita;
 - v) finansinės ir techninės paramos teikimui klimato kaitos mažinimo veiksams AKR valstybėse sutinkamai su jų skurdo mažinimo ir tvarios plėtros tikslais, įskaitant dėl miškų naikinimo bei nykimo susidarancio išmetamųjų teršalų kiekio mažinimą ir žemės ūkio sektoriuje susidarancio išmetamųjų teršalų kiekio mažinimą;

vi) oro ir klimato informacijos bei prognozių ir išankstinio perspėjimo sistemų gerinimui; ir

vii) tvarią plėtrą skatinančių atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų rėmimui.“.

25. 33 straipsnio 3 dalies c punktas pakeičiamas taip:

„c) valstybės finansų ir biudžeto valdymo gerinimas ir stiprinimas, siekiant plėtoti AKR valstybių ekonominę veiklą ir didinti jų mokesčines pajamas, kartu besąlygiškai gerbiant AKR valstybių savarankiškumą šioje srityje.

Galimos priemonės:

- i) šalies pajamų valdymo gebėjimų stiprinimas, įskaitant veiksmingų, tinkamų ir tvarių mokesčių sistemų kūrimą;
- ii) skatinimas dalyvauti tarptautinio mokesčių srities bendradarbiavimo sistemose ir procesuose, siekiant palengvinti tolesnį tarptautinių standartų tobulinimą ir veiksmingą atitiktį jiems;
- iii) parama geriausios tarptautinės mokesčių srities praktikos, įskaitant skaidrumo principą ir informacijos mainus, įgyvendinimui tose AKR valstybėse, kurios yra įsipareigojusios tai daryti;“.

26. 34 straipsnio 2–4 dalys pakeičiamos taip:

„2. Galutinis bendradarbiavimo ekonomikos ir prekybos srityje tikslas – įgalinti AKR valstybes visapusiškai dalyvauti tarptautinėje prekyboje. Šiomis sąlygomis visų pirma turi būti atsižvelgta į AKR valstybių būtinybę aktyviai dalyvauti daugiašalėse derybose dėl prekybos. Atsižvelgiant į esamą AKR valstybių išsivystymo lygį, bendradarbiaujant ekonomikos ir prekybos srityje siekiama įgalinti AKR valstybes susidoroti su globalizacijos uždaviniais ir laipsniškai prisitaikyti prie naujų tarptautinės prekybos santykių, tokiu būdu palengvinant jų perėjimą prie liberalizuotos pasaulio ekonomikos. Šiomis aplinkybėmis ypatingą dėmesį reikėtų skirti daugelio AKR valstybių pažeidžiamumui dėl jų priklausomybės nuo prekių arba kelių pagrindinių produktų, įskaitant pridėtinę vertę turinčius žemės ūkio pramonės produktus, ir dėl lengvatų mažinimo rizikos.

3. Šiuo tikslu bendradarbiavimu ekonomikos ir prekybos srityje siekiama I antraštinėje dalyje nustatytomis nacionalinėmis bei regioninėmis plėtros strategijomis sustiprinti AKR valstybių gamybos, tiekimo ir prekybos pajėgumus, o taip pat jų gebėjimą pritraukti investicijas. Juo taip pat siekiama sukurti naują Šalių tarpusavio prekybos dinamiką, sustiprinant AKR valstybių prekybos ir investicijų politiką, sumažinant jų priklausomybę nuo prekių, skatinant įvairesnę ekonomiką ir pagerinant AKR valstybių gebėjimą spręsti visus su prekyba susijusius klausimus.

4. Bendradarbiavimas ekonomikos ir prekybos srityje įgyvendinamas visiškai laikantis Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) nuostatų, įskaitant specialias ir diferencijuotas sąlygas, atsižvelgiant į abipusius Šalių interesus ir jų atitinkamą išsivystymo lygį. Taip pat, visapusiškai laikantis daugiašalių įsipareigojimų, atsižvelgiama į lengvatų mažinimo poveikį.“.

27. 35 straipsnio 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. Bendradarbiavimas ekonomikos ir prekybos srityje grindžiamas teisinga, sustiprinta ir strategine partneryste. Jis taip pat grindžiamas išsamiu požiūriu, kuris remiasi ankstesnių AKR ir EB konvencijų privalumais ir pasiekimais.

2. Bendradarbiavimas ekonomikos ir prekybos srityje grindžiamas AKR valstybių regioninės integracijos iniciatyvomis. Bendradarbiavimas, kuriuo remiamas regionų bendradarbiavimas ir integracija, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje, ir bendradarbiavimas ekonomikos ir prekybos srityje yra viena kitą papildančios sritys. Bendradarbiavimu ekonomikos ir prekybos srityje visų pirma siekiama spręsti pasiūlos ir paklausos suvaržymo klausimus, ypač susijusius su infrastruktūros sąsajomis, ekonomikos įvairinimu ir prekybos plėtros priemonėmis, kuriomis siekiama didinti AKR valstybių konkurencingumą. Todėl AKR valstybių ir regionų plėtros strategijose, kurias remia Bendrija, atitinkamoms priemonėms suteikiama derama reikšmė, visų pirma teikiant pagalbą prekybai.“

28. 36 ir 37 straipsniai pakeičiami taip:

„36 straipsnis

Ypatumai

1. Atsižvelgdamos į pirmiau nustatytus tikslus ir principus, Šalys susitaria imtis visų reikiamų priemonių, kad užtikrintų naujųjų su PPO suderintų Ekonominės partnerystės susitarimų sudarymą, laipsniškai panaikindamos jų tarpusavio prekybos kliūtis ir sustiprindamos bendradarbiavimą visose su prekyba susijusiose srityse.

2. Ekonominės partnerystės susitarimais, kurie yra vystymosi priemonės, siekiama skatinti sklandžią ir laipsnišką AKR valstybių integraciją į pasaulio ekonomiką, ypač visapusiškai naudojantis regioninės integracijos ir pietų valstybių tarpusavio prekybos teikiamomis galimybėmis.

3. Šalys susitaria laipsniškai įvesti šiuos naujus prekybos susitarimus.

37 straipsnis

Procedūros

1. Vykstant deryboms dėl Ekonominės partnerystės susitarimų, pagal I antraštinės dalies ir 35 straipsnio nuostatas ugdomi gebėjimai valstybiniame ir privačiame AKR valstybių sektoriuose, įskaitant konkurencingumo stiprinimo priemones, regioninių organizacijų stiprinimą ir paramą regioninės prekybos integracijos iniciatyvoms, jei reikia, suteikiant pagalbą biudžeto sureguliuojimui ir fiskalinei reformai, o taip pat infrastruktūros atnaujinimui ir plėtrai bei investicijų skatinimui.

2. Kaip numatyta 38 straipsnyje, Šalys reguliariai peržiūri per derybas pasiektą pažangą.

3. Derybos dėl Ekonominės partnerystės susitarimų bus vykdomos su tomis AKR valstybėmis, kurios mano galinčios tai daryti, jų manymu, reikiamu lygiu ir laikydamosi AKR grupės nustatytų procedūrų, taip pat siekdamas remti AKR valstybių regioninės integracijos procesus.

4. Derybomis dėl Ekonominės partnerystės susitarimų pirmiausia siekiama pagal PPO taisykles nustatyti laipsniško Šalių tarpusavio prekybos kliūčių panaikinimo grafiką. Bendrijoje prekybos liberalizavimas grindžiamas *acquis* ir juo siekiama pagerinti esamą rinkos prieinamumą AKR valstybėms, inter alia, peržiūrint kilmės taisykles. Derybų metu atsižvelgiama į AKR valstybių išsivystymo lygį ir prekybos priemonių socialinį ir ekonominį poveikį AKR valstybėms bei jų gebėjimą sureguliuoti ir suderinti savo ekonomiką su liberalizavimo procesu. Todėl derybos turi būti kiek galima lankstesnės, nustatant pakankamą pereinanąjį laikotarpį, galutinius produktus, atsižvelgiant į jautrius sektorius, ir asimetrijos laipsnį tarifų panaikinimo grafiko atžvilgiu pagal tuo metu vyraujančias PPO taisykles.

5. Šalys glaudžiai bendradarbiauja PPO, siekdamos paaiškinti ir pagrįsti pasiektus susitarimus, visų pirma prieinamo lankstumo laipsnio atžvilgiu.

6. Šalys toliau tariaisi, kaip supaprastinti ir peržiūrėti jų eksportui taikomas kilmės taisykles, įskaitant kumuliacijos nuostatas.

7. AKR valstybėms sudarius Ekonominės partnerystės susitarimą, tos AKR valstybės, kurios nebus tokio Susitarimo šalys, galės bet kada pareikšti norą prie jo prisijungti.

8. Atsižvelgiant į AKR ir ES bendradarbiavimą siekiant remti AKR regionų bendradarbiavimą ir integraciją, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje, Šalys skiria ypatingą dėmesį poreikiams, atsiradusiems įgyvendinant Ekonominės partnerystės susitarimus. Taikomi šio Susitarimo IV priedo 1 straipsnyje nustatyti principai. Šiuo tikslu Šalys susitaria naudoti esamą arba naują regioninį finansavimo mechanizmą, kurį taikant būtų galima paskirstyti išteklius pagal daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą ir kitus papildomus išteklius.“.

29. Įterpiamas toks straipsnis:

„37a straipsnis

Kiti prekybos susitarimai

1. Atsižvelgdamos į dabartines prekybos politikos kryptis, kuriomis siekiama labiau liberalizuoti prekybą, ES ir AKR valstybės gali dalyvauti derybose ir įgyvendinti susitarimus, kuriais būtų dar labiau liberalizuota daugiašalė ir dvišalė prekyba. Dėl tokio liberalizavimo gali sumažėti AKR valstybėms nustatytos lengvatų ir pasikeisti jų konkurencinė padėtis ES rinkoje, taip pat jų plėtros pastangos, kurias ES yra suinteresuota remti.

2. Atsižvelgdama į bendradarbiavimo ekonomikos ir prekybos srityje tikslus, ES stengiasi taikyti priemones, kuriomis būtų pašalintas galimas neigiamas liberalizavimo poveikis, siekdama, kiek įmanoma, išlaikyti svarbias AKR valstybių dalyvavimo daugiašalės prekybos sistemoje lengvatas ir užtikrinti, kad bet koks neišvengiamas lengvatų mažinimas vyktų kiek įmanoma lėčiau.“.

30. 38 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Ministrų prekybos komitetas apsversto kiekvieną visoms AKR valstybėms svarbų prekybos klausimą ir visų pirma reguliariai stebi derybas dėl Ekonominės partnerystės susitarimų ir jų įgyvendinimą. Jis skiria ypatingą dėmesį vykstančioms daugiašalėms deryboms dėl prekybos ir nagrinėja didesnio liberalizavimo iniciatyvų poveikį AKR ir EB prekybai bei AKR ekonomikos plėtrai. Jis teikia ataskaitas ir tinkamas rekomendacijas

Ministrų Tarybai, taip pat dėl bet kokių paramos priemonių, siekdamas padidinti AKR ir EB prekybos susitarimų teikiamus privalumus.“.

31. Įterpiamas toks straipsnis:

„38a straipsnis

Konsultacijos

1. Tais atvejais, kai naujos priemonės arba Bendrijos priimtose programose nustatytos priemonės dėl įstatymų ir kitų teisės aktų suderinimo, siekiant palengvinti prekybą, gali paveikti vienos ar daugiau AKR valstybių interesus, Bendrija, prieš priimdama tokias priemones, apie tai praneša AKR grupės sekretoriatui ir atitinkamoms AKR valstybėms.

2. Siekiant, kad Bendrija galėtų atsižvelgti į AKR grupės interesus, pastarajai paprašius, surengiamos konsultacijos pagal šio Susitarimo 12 straipsnio nuostatas, kad būtų priimtas tinkamas sprendimas.

3. Tais atvejais, kai galiojančios Bendrijos taisyklės arba teisės aktai, priimti siekiant palengvinti prekybą, paveikia vienos arba daugiau AKR valstybių interesus arba kai šiuos interesus paveikia tokių taisyklių ar teisės aktų aiškinimas, taikymas arba administravimas, susijusių AKR valstybių prašymu surengiamos konsultacijos pagal 12 straipsnio nuostatas, kad būtų priimtas tinkamas sprendimas.

4. Siekdamas rasti tinkamą sprendimą, Šalys taip pat gali Jungtiniame ministrų prekybos komitete svarstyti bet kokias kitas su prekyba susijusias problemas, kurių gali kilti dėl valstybių narių taikomų arba numatomų taikyti priemonių.

5. Siekdamas užtikrinti veiksmingą konsultavimąsi, Šalys praneša viena kitai apie tokias priemones.

6. Šalys susitaria, kad konsultuojantis Ekonominės partnerystės susitarimu nustatytose institucijose ir per jas teikiant informaciją klausimais, kuriems taikomi tokie susitarimai, taip pat laikoma, kad tenkinamos šio Susitarimo šio straipsnio ir 12 straipsnio nuostatos, jei visos potencialiai galinčios būti paveiktos AKR valstybės yra pasirašiusios Ekonominės partnerystės susitarimą, pagal kurį vyko konsultacijos arba buvo teikiama informacija.“.

32. 41 straipsnio 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Bendrija remia AKR valstybių pastangas pagal nacionalines ir regionines plėtros strategijas, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje sustiprinti savo pajėgumus paslaugų teikimo srityje. Ypatingas dėmesys skiriamas paslaugoms, susijusioms su darbo, verslo, platinimo, finansų, turizmo ir kultūros sritimis, taip pat statybos ir susijusioms inžinerinėms paslaugoms, siekiant pagerinti minėtų valstybių konkurencingumą ir taip padidinti jų prekybos prekėmis ir paslaugomis vertę.“.

33. 42 straipsnio 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Bendrija remia AKR valstybių pastangas pagal nacionalines ir regionines plėtros strategijas, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje plėtoti ir remti ekonomišką ir veiksmingą jūrų transporto paslaugas AKR valstybėse, siekiant padidinti AKR ūkio subjektų dalyvavimą tarptautinės laivybos paslaugų srityje.“.

34. 43 straipsnio 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Šalys taip pat sutinka sustiprinti tarpusavio bendradarbiavimą informacijos ir komunikacijų technologijų bei informacinės visuomenės srityje. Šis bendradarbiavimas pagal nacionalines ir regionines plėtros strategijas, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje, visų pirma vykdomas siekiant didesnio ryšių sistemų papildomumo ir suderinamumo nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu lygiu bei jų pritaikymo prie naujų technologijų.“.

35. 44 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Bendrija remia AKR valstybių pastangas pagal nacionalines ir regionines plėtros strategijas, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje, stiprinti savo gebėjimą tvarkytis visose su prekyba susijusiose srityse, įskaitant, jei reikia, institucinės struktūros gerinimą ir rėmimą.“.

36. 45 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Šalys taip pat susitaria sustiprinti bendradarbiavimą šioje srityje, siekdamas su atitinkamomis nacionalinėmis konkurencijos agentūromis suformuluoti ir palaikyti veiksmingos konkurencijos politiką, palaipsniui užtikrinančią, kad privačios ir valstybinės įmonės veiksmingai vykdytų konkurencijos taisykles. Bendradarbiavimas šioje srityje visų pirma pagal nacionalines ir regionines plėtros strategijas, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje, apima pagalbą atitinkamos teisinės bazės sukūrimui ir jos administraciniam įgyvendinimui, ypač atsižvelgiant į mažiausiai išsivysčiusių šalių padėtį.“.

37. 46 straipsnio 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Šalys taip pat susitaria sustiprinti savo bendradarbiavimą šioje srityje. Paprašius šalių bendru sutarimu nustatytomis sąlygomis, taip pat pagal nacionalines ir regionines plėtros strategijas, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje, bendradarbiaujama, inter alia, šiose srityse: įstatymų ir kitų teisės aktų dėl intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir įgyvendinimo rengimas, atveju, kai teisės savininkai piktnaudžiauja tokiomis teisėmis ir konkurentai pažeidžia tokias teises, prevencija, vietos ir regioninių įstaigų ir kitų agentūrų steigimas ir stiprinimas, įskaitant paramą regioninėms intelektinės nuosavybės organizacijoms, įtrauktoms į įgyvendinimą ir apsaugą, ir personalo mokymą.“.

38. 47 straipsnio 2 dalies išanginė formuluotė pakeičiama taip:

„2. Bendradarbiaujant standartizacijos ir sertifikavimo srityje pagal nacionalines ir regionines plėtros strategijas, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje siekiama skatinti Šalių tarpusavyje suderinamas sistemas, ir toks bendradarbiavimas ypač apima: “.

39. 43 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Šalys susitaria stiprinti savo bendradarbiavimą pagal nacionalines ir regionines plėtros strategijas, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje, siekdamas sustiprinti AKR valstybių valstybinio ir privataus sektoriaus pajėgumus šioje srityje.“.

40. 49 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą skatinti tarptautinės prekybos plėtrą taip, kad būtų užtikrintas subalansuotas ir patikimas aplinkos valdymas pagal šioje srityje priimtas tarptautines konvencijas ir įsipareigojimus, reikiamai atsižvelgiant į atitinkamą jų išsivystymo lygį. Jos susitaria, kad formuluojant ir įgyvendinant aplinkosaugos priemones, būtų atsižvelgiama į specialius AKR valstybių poreikius ir reikalavimus, taip pat ir susijusius su 32a straipsnio nuostatomis.“;

b) pridedama tokia dalis:

„3. Šalys susitaria, kad aplinkos apsaugos priemonės neturėtų būti naudojamos protekcionistiniais tikslais.“.

41. 50 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Šalys susitaria, kad darbo standartai neturėtų būti naudojami protekcionistiniais tikslais.“.

42. 51 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Bendradarbiaujant visų pirma siekiama pagal nacionalines ir regionines plėtros strategijas, kaip apibrėžta I antraštinėje dalyje ir nustatyta 35 straipsnyje, pagerinti institucinius ir techninius gebėjimus šioje srityje, nustatyti greito išpėjimo ir abipusės informacijos apie pavojingus produktus sistemas, keistis informacija ir patirtimi išleistų į rinką produktų priežiūros ir produktų saugos sistemų nustatymo ir veikimo tema, pagerinti vartotojams teikiamą informaciją apie kainas, produktų savybes ir siūlomas paslaugas, skatinti nepriklausomų vartotojų asociacijų kūrimąsi ir ryšius tarp vartotojų interesų atstovų, gerinti vartotojų politikos ir sistemų suderinamumą, pranešti apie teisės aktų vykdymą ir skatinti bendradarbiavimą tiriant žalingą arba nesažiningą verslo praktiką, ir įgyvendinti eksporto draudimus Šalių prekių ir paslaugų, kurių pardavimas buvo uždraustas jų pagaminimo šalyje, tarpusavio prekyboje.“.

43. 56 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Bendradarbiavimas dėl plėtros finansavimo įgyvendinamas remiantis AKR valstybių nacionaliniu, regioniniu ir AKR lygmenimis nustatytais plėtros tikslais, strategijomis ir prioritetais ir jiems neprieštaraujant. Atsižvelgiama į jų atitinkamas geografines, socialines ir kultūrines ypatybes bei į specifinį potencialą. Vadovaujantis tarptautiniu lygmeniu suderinta pagalbos veiksmingumo darbotvarke, bendradarbiavimas grindžiamas nuosavybės, sąveikos, donorų veiklos koordinavimo bei darnos, rezultatais grindžiamo plėtros valdymo ir abipusio atskaitingumo principais. Visų pirma bendradarbiavimas:

- (a) skatina vietos nuosavybę visais plėtros proceso lygiais;
- (b) atspindi abipusėmis teisėmis ir pareigomis grindžiamą partnerystę;
- (c) pabrėžia išteklių, skiriamų ypač palankiomis koncesinėmis sąlygomis ir nuolatos, srautų nuspėjamumo ir patikimumo reikšmę;
- (d) yra lankstus ir atitinka padėtį kiekvienoje AKR valstybėje bei yra pritaikytas konkrečiau projekto ar programos specifiniam pobūdžiui; ir

(e) užtikrina veiksmingumą, koordinavimą ir nuoseklumą.“.

44. 58 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 straipsnio b punktas pakeičiamas taip:

„b) regioniniai ar tarpvalstybiniai organai, kuriems priklauso viena ar daugiau AKR valstybių, įskaitant Afrikos Sąjungą ar kitas AKR nepriklausančių valstybių narių institucijas, ir kurie yra šių AKR valstybių įgalioti; ir“;

b) 2 dalis iš dalies keičiama taip:

(i) d punktas pakeičiamas taip:

„d) AKR ar Bendrijos finansų tarpininkai, suteikiantys, skatinantys ir finansuojantys privačias ir viešas investicijas AKR valstybėse;“;

ii) f punktas pakeičiamas taip:

„f) AKR grupei nepriklausančios besivystančios šalys, dalyvaujančios bendroje su AKR valstybėmis iniciatyvoje ar regioninėje organizacijoje pagal šio Susitarimo IV priedo 6 straipsnį.“.

45. 60 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) c punktas pakeičiamas taip:

„c) neigiamam trumpalaikiam išorės sukrėtimų, įskaitant eksporto pajamų nestabilumą, poveikiui socialinėms bei ekonominėms reformoms ir politikai sušvelninti;“;

b) g punktas pakeičiamas taip:

„g) humanitarinei pagalbai ir pagalbai nepaprastosios padėties atveju, teikiamai pabėgėliams ir perkeltiesiems asmenims, priemonėms, pagal kurias trumpalaikė pagalba ir rehabilitacija derinama su ilgalaikė plėtra kilus krizėms arba po krizių, ir pasirėngimui nelaimėms.“.

46. 61 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Tiesioginė parama biudžetui, skirta makroekonomikos ar sektorių reformoms remti, skiriama, jei:

a) yra parengtos arba įgyvendinamos konkrečios nacionalinės arba sektorių plėtros strategijos, nukreiptos į skurdą;

b) nustatytos arba vykdomos pačios šalies tiksliai apibrėžtos ir jos svarbiausių donorų, prireikus įskaitant tarptautines finansų įstaigas, teigiamai įvertintos makroekonomikos politikos kryptys, kuriomis siekiama didinti stabilumą; ir

c) viešųjų finansų valdymas yra pakankamai skaidrus, patikimas ir veiksmingas.

Bendrija prisitaiko prie kiekvienos AKR valstybės konkrečių sistemų bei procedūrų, stebi savo paramą šalies partnerės biudžetui ir remia šalių partnerių pastangas stiprinti vidaus lygmens atskaitingumą, parlamentinę priežiūrą, audito gebėjimus ir viešą prieigą prie informacijos.“;

b) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Pagal Susitarimą lėšos, skirtos pagal šiame Susitarime numatytą daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą, Europos investicijų banko (toliau – Bankas) nuosavi ištekliai ir atitinkamais atvejais kitos Europos bendrijos biudžeto lėšos naudojamos projektams, programoms ir kitų formų operacijoms, prisidedančioms prie šiame Susitarime išdėstytų tikslų, finansuoti.“.

47. 66 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Siekdamas sumažinti AKR valstybių skolų naštą ir jų mokėjimų balanso problemas, Šalys susitaria naudoti šiame Susitarime pagal daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą numatytus išteklius siekiant prisidėti prie tarptautiniu lygiu patvirtintų AKR valstybių skolų sumažinimo iniciatyvų. Be to, Bendrija įsipareigoja išnagrinėti, kaip ilgainiui būtų galima sutelkti kitus Bendrijos išteklius tarptautiniu mastu patvirtintoms skolų sumažinimo iniciatyvoms remti.“.

48. 67 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Daugiametėje bendradarbiavimo finansavimo programoje pagal šį Susitarimą numatoma parama AKR valstybių įgyvendinamoms makroekonomikos ir sektorių reformoms. Todėl Šalys užtikrina, kad pertvarkymas būtų ekonomiškai perspektyvus ir socialiniu bei politiniu aspektu priimtinas. Parama skiriama remiantis Bendrijos ir konkrečios AKR valstybės jungtiniu taikomų arba makroekonomikos ar sektorių lygiu svarstomų reformos priemonių įvertinimu sudarant sąlygas pateikti bendrą reformos pastangų įvertinimą. Kiek įmanoma, jungtinis vertinimas pritaikomas prie konkrečių šalies nuostatų, o teikiama parama stebima atsižvelgiant į gautus rezultatus. Greitas išmokėjimas yra svarbi paramos programų savybė.“.

49. 4 dalies II antraštinės dalies 3 skyriaus pavadinimas pakeičiamas taip:

„3 SKYRIUS

Parama išorės sukrėtimų atveju“.

50. 68 straipsnis pakeičiamas taip:

„68 straipsnis

1. Šalys pripažįsta, kad išorės sukrėtimų sukeltas makroekonomikos nestabilumas gali turėti neigiamos įtakos AKR valstybių vystymuisi ir trukdyti vykdyti plėtros reikalavimus. Todėl sukuriama papildomos paramos sistema, skirta trumpalaikiam išorės sukrėtimų sukeltam neigiamam poveikiui, įskaitant poveikį eksporto pajamoms, sumažinti pagal šiame Susitarime numatytą daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą.

2. Šios paramos tikslas – apsaugoti socialines bei ekonomines reformas ir politikos kryptis, kurias gali neigiamai paveikti pajamų sumažėjimas, ir ištaisyti trumpalaikį neigiamą tokių sukrėtimų poveikį.

3. Paskirstant išteklius atsižvelgiama į ypatingą AKR valstybių ūkio priklausomybę nuo eksporto, ypač žemės ūkio ir kasybos sektoriuose. Todėl mažiausiai išsivysčiusioms, neturinčioms išėjimo į jūrą, esančioms saloje, pokonflikcinėms ar gaivalinę nelaimę patyrusioms AKR valstybėms taikomas palankesnis režimas.

4. Papildomais ištekliais aprūpinama laikantis konkrečių paramos mechanizmo reikalavimų, išdėstytų II priede „Finansavimo sąlygos“.

5. Bendrija taip pat remia AKR valstybių sukurtas rinka grindžiamas draudimo schemas, naudojamas siekiant apsaugoti nuo trumpalaikio išorės sukrėtimų poveikio.“

51. 4 dalies II antraštinės dalies 6 skyriaus pavadinimas pakeičiamas taip:

„6 SKYRIUS

Humanitarinė pagalba, pagalba nepaprastosios padėties atveju ir po nepaprastosios padėties“.

52. 72 straipsnis pakeičiamas taip:

„72 straipsnis

Bendrasis principas

1. Per krizę teikiama humanitarinė pagalba, pagalba nepaprastosios padėties atveju ir po nepaprastosios padėties. Humanitarinė pagalba ir pagalba nepaprastosios padėties atveju siekiama išgelbėti bei išsaugoti žmonių gyvybes ir prireikus išgelbėti žmones nuo kančių bei palengvinti jų kančias. Pagalba po nepaprastosios padėties siekiama reabilitacijos ir susieti trumpalaikę pagalbą su ilgalaikėmis plėtros programomis.

2. Krizės, įskaitant ilgalaikį struktūrinį nestabilumą arba pažeidžiamumą, yra tokios situacijos, kai kyla grėsmė teisėtvarakai arba asmenų apsaugai ir saugumui, dėl kurių gali kilti ginkluoto konflikto ar šalies destabilizacijos pavojus. Krizės taip pat gali kilti dėl gaivalinių nelaimių, tokių žmogaus sukeltų krizių, kaip karas ir kiti konfliktai, arba panašų poveikį turinčių nepaprastųjų aplinkybių, *inter alia*, susijusių su klimato kaita, aplinkos būklės blogėjimu, energijos ir gamtinių išteklių trūkumu arba dideliu skurdu.

3. Humanitarinė pagalba ir pagalba nepaprastosios padėties atveju bei po nepaprastosios padėties teikiama tol, kol jos reikia dėl tokios padėties nukentėjusių aukų poreikiams patenkinti, susiejant pagalbą, reabilitaciją ir vystymąsi.

4. Humanitarinė pagalba teikiama išimtinai pagal krizės aukų poreikius ir interesus bei laikantis tarptautinės humanitarinės teisės principų ir užtikrinant humaniškumą, neutralumą, nešališkumą bei nepriklausomumą. Visų pirma, aukos nediskriminuojamos dėl rasės, etninės kilmės, religijos, lyties, amžiaus, pilietybės ar partinės priklausomybės ir garantuojama laisva prieiga ir aukų apsauga bei humanitarinio personalo ir įrangos saugumas.

5. Humanitarinė pagalba, taip pat pagalba nepaprastosios padėties atveju ir po nepaprastosios padėties, jei jos negalima finansuoti iš Sąjungos biudžeto, finansuojama pagal

šiam Susitarime numatyta daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą. Teikiama humanitarinė pagalba, pagalba nepaprastosios padėties atveju ir po nepaprastosios padėties įgyvendinama siejant ir derinant su valstybių narių pastangomis ir grindžiama pagalbos veiksmingumo geriausia praktika.“.

53. Įterpiamas toks straipsnis:

„72a straipsnis

Tikslas

1. Humanitarine pagalba ir pagalba nepaprastosios padėties atveju siekiama:

- (a) apsaugoti žmonių gyvybes kilus krizėms ir joms pasibaigus;
- (b) prisidėti prie humanitarinės pagalbos finansavimo ir suteikimo ir visomis turimomis logistikos priemonėmis sudaryti sąlygas numatytiems pagalbos gavėjams tiesiogiai ja naudotis;
- (c) vykdyti trumpalaikę reabilitaciją ir rekonstrukciją, kad aukos galėtų pasinaudoti būtiniausia socialine ir ekonomine integracija, ir nedelsiant sukurti sąlygas plėtros atnaujinimui remiantis konkrečių AKR valstybių ir regionų keliamais ilgalaikiais tikslais;
- (d) atkreipti dėmesį į poreikius, atsirandančius dėl žmonių (pabėgėlių, perkeltųjų asmenų ir grįžusių asmenų) perkėlimo kilus gaivalinėms ar žmogaus sukeltoms nelaimėms, kad tol, kol būtina, būtų tenkinami visi pabėgėlių ir perkeltųjų asmenų (kur jie bebūtų) poreikiai ir palengvinta jų savanoriška repatriacija į kilmės šalį ir reintegracija; ir
- (e) padėti AKR valstybei arba regionui sukurti nelaimių prevencijos ir pasirengimo joms mechanizmus, įskaitant prognozavimui ir išankstiniam perspėjimui skirtus mechanizmus, siekiant sumažinti nelaimių padarinius.

2. Pagalba gali būti skiriama AKR valstybėms arba regionams, priimančioms pabėgėlius ar grįžusius asmenis, siekiant patenkinti skubius poreikius, kuriems neskiriama pagalba nepaprastosios padėties atveju.

3. Veiksmais po nepaprastosios padėties, kuriais siekiama dėl atitinkamos krizės būtinos fizinės ir socialinės reabilitacijos, trumpalaikė pagalba ir reabilitacija gali būti susietos su atitinkamomis ilgalaikėmis plėtros programomis, finansuojamomis pagal nacionalines, regionines preliminarines programas arba AKR valstybių bendradarbiavimo programą. Tokie veiksmai turi būti vykdomi siekiant palengvinti perėjimą iš nepaprastosios padėties etapo į plėtros etapą, skatinant paveiktų gyventojų grupių socialinę ir ekonominę reintegraciją, kuo greičiau pašalinant krizės priežastis ir sustiprinant institucijas ir vietas bei nacionalinių dalyvių vaidmenį formuluojant konkrečios AKR valstybės tvarios plėtros politiką.

4. Tinkamais atvejais 1 dalies e punkte paminėti trumpalaikiai nelaimių prevencijos ir pasirengimo joms mechanizmai koordinuojami su kitais veikiančiais nelaimių prevencijos ir pasirengimo joms mechanizmais.

Kuriant ir stiprinant nacionalinius, regioninius ir AKR lygmens nelaimių rizikos mažinimo ir valdymo mechanizmus, AKR valstybėms padedama didinti atsparumą nelaimių poveikiui. Visi susiję veiksmai gali būti vykdomi bendradarbiaujant su regioninėmis ir tarptautinėmis organizacijomis ir pagal programas, kuriomis praeityje pavyko sumažinti nelaimių riziką.“.

54. 73 straipsnis pakeičiamas taip:

„73 straipsnis

Igyvendinimas

1. Pagalbos operacijos vykdomos krizės paveiktos AKR valstybės ar regiono prašymu, Komisijos iniciatyva arba patarus tarptautinėms organizacijomis arba vietos ar tarptautinėms nevalstybinėms organizacijoms.

2. Bendrija imasi reikiamų priemonių, kad būtų kuo paprasčiau imtis skubių veiksmų, kuriais siekiama patenkinti būtiniausius poreikius, dėl kurių prašoma pagalbos. Pagalba administruojama ir įgyvendinama pagal procedūras, kuriomis užtikrinami greiti, lankstūs ir efektyvūs veiksmai.

3. Pabrėžiant pagal šį skyrių suteiktos pagalbos su plėtra susijusį pobūdį, pagalba konkrečios valstybės arba regiono prašymu gali būti naudojama išimtinai kartu su preliminaria programa.“.

55. 76 straipsnio 1 dalies d punktas pakeičiamas taip:

„d) paskolas iš Banko nuosavų išteklių ir investicinę priemonę, kurios taikymo sąlygos nustatytos šio Susitarimo II priede. Tokios paskolos taip pat gali būti naudojamos viešojo sektoriaus investicijoms į pagrindinę infrastruktūrą finansuoti.“.

56. 95 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„3. Bendrija ir valstybės narės bei AKR valstybės ne vėliau kaip likus 12 mėnesių iki kiekvieno penkerių metų laikotarpio pabaigos kitai Šaliai praneša apie nuostatų peržiūrą, kurios jos pageidauja siekdamos galimo Susitarimo pakeitimo. Nepaisant šio termino, jei viena Šalis pageidauja bet kurios Susitarimo nuostatos peržiūros, kitai Šaliai skiriamas dviejų mėnesių laikotarpis prašyti peržiūrėti kitas nuostatas, susijusias su nuostatomis, dėl kurių buvo paduotas pradinis prašymas.“.

57. 100 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:

„Šis Susitarimas, sudarytas dviem egzemplioriais anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, olandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, kurio visi tekstai yra autentiški, deponuojamas Europos Sąjungos Tarybos Generalinio Sekretoriato ir AKR valstybių sekretoriato archyvuose, ir abu sekretoriatai pateikia patvirtintą jo kopiją kiekvienos Susitariančiosios valstybės Vyriausybei.“.

C. PRIEDAI

1. II priedas, iš dalies pakeistas 2009 m. gegužės 29 d. AKR ir EB Ministrų Tarybos sprendimu Nr. 1/2009², iš dalies keičiamas taip:

a) 1 straipsnis pakeičiamas taip:

„1 straipsnis

1. Finansavimo sąlygos, susijusios su investicinių priemonių (toliau – priemonės) operacijomis, paskolomis, suteiktomis iš Europos investicijų banko (toliau – Bankas) nuosavų lėšų, ir specialiomis operacijomis nustatomos šiame skyriuje. Šie ištekliai gali būti tiesiogiai arba netiesiogiai nukreipti per reikalavimus atitinkančius investicinius fondus ir (arba) finansinius tarpininkus į reikalavimus atitinkančias įmones.

2. Lėšos, skirtos palūkanų normos subsidijoms, kaip numatyta šiame priede, bus suteikiamos iš šio Susitarimo Ib priedo 2 dalies c punkte nurodytų palūkanų subsidijų išteklių.

3. Palūkanų subsidijos gali būti kapitalizuojamos arba gali būti naudojamos dotacijų forma. Palūkanų normos subsidijos suma, apskaičiuota pagal jos vertę paskolos išmokėjimo metu, įskaitoma į palūkanų subsidijos išteklius, nurodytus Ib priedo 2 dalies c punkte, ir sumokama tiesiogiai Bankui. Siekiant sustiprinti su projektu susijusią techninę pagalbą AKR valstybėse, palūkanų normos subsidijoms taip pat galima skirti iki 10 % išteklių.

4. Šios sąlygos nepažeidžia sąlygų, kurios gali būti taikomos AKR valstybėms, kurioms taikomos ribojančios skolinimosi sąlygos pagal labai įsiskolinusių neturtingų šalių (HIPC) iniciatyvą arba kitas tarptautines skolos tvarumo programas. Kai atitinkamai pagal tokias programas paskolos palūkanų normą reikia sumažinti daugiau nei 3 %, kaip leidžiama pagal šio skyriaus 2 ir 4 straipsnius, Bankas siekia sumažinti vidutines finansavimo išlaidas, naudodamas atitinkamą bendrą finansavimą su kitais donorais. Jeigu tai neįmanoma, Banko paskolos palūkanų norma gali būti sumažinta tokia suma, kad atitiktų HIPC iniciatyvos arba bet kokios tarptautinės skolos tvarumo programos reikalavimus.“;

b) 2 straipsnio 7 ir 8 dalys pakeičiamos taip:

„7. Paprastosios paskolos šalyse, kurioms netaikomos ribojančios skolinimosi sąlygos pagal HIPC iniciatyvą arba kitas tarptautines skolos tvarumo programas, gali būti suteikiamos koncesinėmis sąlygomis šiais atvejais:

- (a) infrastruktūros projektams, kurie yra būtini privataus sektoriaus plėtrai mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, pokonfliktinėse šalyse ir gaivalinę nelaimę patyrusiose šalyse. Tokiais atvejais paskolos palūkanų norma bus sumažinama iki 3 %;
- (b) projektams, kurie yra susiję su restruktūrizavimo operacijomis vykdant privatizavimą, arba projektams, susijusiems su didelėmis ir aiškiai nurodomomis socialinėmis arba aplinkos apsaugos išmokomis. Tokiais atvejais paskolos gali būti teikiamos taikant tokią palūkanų normos subsidiją, kurios dydis ir forma bus nustatomi atsižvelgiant į konkrečias projekto charakteristikas. Tačiau palūkanų normos subsidija negali būti didesnė kaip 3 %.

² OL ES L 168, 2009 6 30, p. 48.

Bet kuriuo atveju galutinė palūkanų norma pagal a ir b punktus niekada neturi būti mažesnė kaip 50 % orientacinės palūkanų normos.

8. Šiems koncesiniams tikslams numatytas lėšas galima gauti iš šio Susitarimo Ib priedo 2 dalies c punkte nurodytų palūkanų subsidijų išteklių.“;

c) 4 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Paskolos iš Banko nuosavų išteklių teikiamos laikantis tokių sąlygų:

- (a) orientacinė palūkanų norma yra tokia norma, kurią Bankas taiko paskolai, suteiktai tokiomis pačiomis sąlygomis valiutos ir paskolos gražinimo termino atžvilgiu sutarties pasirašymo dieną arba sumos išmokėjimo dieną;
- (b) tačiau šalims, kurioms netaikomos ribojančios skolinimosi sąlygos pagal HIPC iniciatyvą arba kitas tarptautines skolos tvarumo programas:
- i) paprastai valstybinio sektoriaus projektams gali būti taikoma iki 3 % palūkanų normos subsidija;
- ii) privataus sektoriaus projektams, priskiriamiems 2 straipsnio 7 dalies b punkte nurodytoms kategorijoms, gali būti taikomos palūkanų normos subsidijos tokiomis sąlygomis, kurios nurodytos toje nuostatoje.

Bet kuriuo atveju galutinė palūkanų norma niekada neturi būti mažesnė kaip 50 % orientacinės palūkanų normos;

- (c) paskolos, suteiktos iš Banko nuosavų išteklių, gražinimo terminas nustatomas remiantis ekonominėmis ir finansinėmis projekto charakteristikomis. Šioms paskoloms paprastai numatomas atidėjimo laikotarpis, atsižvelgiant į projekte vykdomų statybų laikotarpį.“.

2. III priedas iš dalies keičiamas taip:

a) 1 straipsnio a ir b punktai pakeičiami taip:

„a) stiprinti ir plėtoti Įmonių plėtojimo centro (CDE) vaidmenį, kad privačiam sektoriui būtų teikiama būtina parama skatinant privataus sektoriaus vystymo veiklą AKR valstybėse ir regionuose; ir

b) stiprinti ir tvirtinti Techninio žemės ūkio ir kaimo bendradarbiavimo centro (CTA) vaidmenį ugdant AKR institucinius gebėjimus, visų pirma informacijos valdymą, kad būtų išplėsta galimybė naudotis technologijomis, kurios didina žemės ūkio produktyvumą, plėtoja jo komercinį pobūdį, užtikrina maisto saugą ir kaimo plėtrą.“;

b) 2 straipsnis pakeičiamas taip:

„2 straipsnis

CDE

1. CDE skatina privataus sektoriaus plėtrai palankią verslo aplinką ir remia privataus sektoriaus plėtros strategijų įgyvendinimą AKR valstybėse teikiant nefinansines paslaugas, įskaitant konsultavimo paslaugas, AKR bendrovėms ir įmonėms bei paramą bendroms iniciatyvoms, kurias pateikia Bendrijos ir AKR valstybių ūkio subjektai. Šioje srityje deramai atsižvelgiama į poreikius, atsirandančius įgyvendinant Ekonominės partnerystės susitarimus.

2. CDE siekia padėti privačioms AKR įmonėms, kad šios taptų konkurencingesnės visose ekonomikos sektoriuose. Jis visų pirma:

- (a) palengvina ir skatina bendradarbiavimą verslo srityje ir AKR ir ES įmonių partnerystę;
- (b) padeda plėtoti verslą remiančias paslaugas palaikant gebėjimų kūrimą privataus sektoriaus organizacijose arba palaikant techninių, profesinių, valdymo, komercinių ir mokymą remiančių paslaugų teikėjus;
- (c) teikia pagalbą investicijų skatinimo veiklai, tokiai kaip investicijas skatinančios organizacijos, investicijų konferencijų organizavimas, mokymo programos, strategijų seminarai ir vėlesnės investicijas skatinančios misijos;
- (d) remia iniciatyvas, kurios prisideda prie inovacijos skatinimo ir technologijų, gamybinės, prekybinės ar mokslinės patirties ir geriausios praktikos visais verslo vadybos aspektais perdavimo;
- (e) informuoja AKR privatų sektorių apie šio Susitarimo nuostatas; ir
- (f) teikia informaciją Europos bendrovėms ir privataus sektoriaus organizacijoms dėl verslo galimybių ir modalumų AKR valstybėse.

3. Siekiant padėti įmonėms pasinaudoti regioninės integracijos procesų pažanga ir atsivėrusiomis prekybos galimybėmis, CDE taip pat prisideda prie verslo aplinkos gerinimo nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Ši veikla apima:

- (a) pagalbą įmonėms atitikti galiojančius ir naujus kokybės ir kitus standartus, nustatytus didinant regioninę integraciją ir įgyvendinant Ekonominės partnerystės susitarimus;
- (b) informacijos apie produktų kokybę ir išorės rinkose privalomus standartus sklaidą AKR vietos privačiame sektoriuje;
- (c) regioninių ir nacionalinių verslo aplinkos reformų skatinimą, taip pat palengvinant privataus sektoriaus ir valdžios institucijų dialogą; ir
- (d) nacionalinių ir (arba) regioninių paslaugas teikiančių tarpininkų vaidmens ir funkcijų didinimą.

4. CDE veiksmai grindžiami koordinacijos, papildomumo ir pridėtinės vertės samprata visų privataus sektoriaus plėtros iniciatyvų, kurių imasi viešieji ar privatūs subjektai, atžvilgiu. Visų pirma veikla turi atitikti šio Susitarimo 3 dalyje apibrėžtas nacionalines ir regionines plėtros strategijas. CDE taiko atranką ir užtikrina savo atliekamų užduočių subalansuotą finansavimą. Jis užtikrina tinkamą Centro būstinės ir regioninių skyrių užduočių pasidalijimą.

5. CDE veikla reguliariai vertinama.
6. Ambasadorių komitetas – tai Centro priežiūros institucija. Pasirašius šį Susitarimą jis:
 - (a) nustato Centro statutą;
 - (b) paskiria Vykdomosios tarybos narius;
 - (c) Vykdomosios tarybos pasiūlymu skiria Centro valdybą; ir
 - (d) stebi bendrąją Centro strategiją ir prižiūri Vykdomosios tarybos darbą.
7. Vykdomoji taryba pagal Centro statutą:
 - (a) nustato finansinius bei tarnybos nuostatus ir veiklos taisykles;
 - (b) prižiūri jo darbą;
 - (c) priima Centro programą ir biudžetą;
 - (d) teikia reguliarias ataskaitas ir vertinimus Priežiūros institucijai; ir
 - (e) atlieka visas kitas pagal Centro statutą jai pavestas užduotis.
8. Bendradarbiaujant dėl plėtros finansavimo Centro biudžetas finansuojamas laikantis šiame Susitarime nustatytų taisyklių.“;

c) 3 straipsnis pakeičiamas taip:

„3 straipsnis

CTA

1. CTA misija – stiprinti AKR žemės ūkio ir kaimo plėtros organizacijų politikos ir institucinių gebėjimų ugdymą, taip pat informacijos bei ryšių valdymo pajėgumus. Jis padeda tokioms organizacijoms parengti ir įgyvendinti skurdui mažinti skirtą politiką bei programas, skatinti subalansuotą maisto saugą, išlaikyti gamtinių išteklių bazę ir tokiu būdu padėti kurti savarankišką AKR kaimo ir žemės ūkio plėtrą.

2. CTA:

- (a) plėtoja ir teikia informacijos paslaugas, taip pat užtikrina geresnę galimybę dalyvauti tyrimuose, mokymuose bei naudotis naujovėmis žemės ūkio ir kaimo plėtros ir vystymo srityse tam, kad būtų skatinama žemės ūkio ir kaimo plėtra; ir
- (b) plėtoja ir stiprina AKR gebėjimus siekiant:
 - i) pagerinti žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos ir strategijos rengimą bei valdymą nacionaliniu ir regioniniu lygiu, įskaitant geresnius duomenų rinkimo, politikos tyrimų, analizės bei rengimo gebėjimus;

- ii) pagerinti informacijos ir ryšių valdymą, ypač įgyvendinant nacionalinę Žemės ūkio strategiją;
- iii) skatinti veiksmingą informacijos ir ryšių valdymą institucijose atliekant veiklos rezultatų monitoringą, taip pat konsorciuose, sudarytuose su regioniniais ir tarptautiniais partneriais;
- iv) skatinti decentralizuotą informacijos ir ryšių valdymą vietos ir nacionaliniu lygiu;
- v) stiprinti iniciatyvas bendradarbiaujant regioniniu lygiu; ir
- vi) plėtoti politikos poveikio žemės ūkio ir kaimo plėtrai įvertinimo būdus.

3. Centras remia regionines iniciatyvas bei tinklus ir vis didesniu mastu dalijasi gebėjimų ugdymo programomis su atitinkamomis AKR organizacijomis. Šiuo tikslu Centras remia decentralizuotą regioninę informacijos tinklą. Tokie tinklai kuriami laipsniškai ir veiksmingai.

4. CTA veikla reguliariai vertinama.

5. Ambasadorių komitetas – tai Centro priežiūros institucija. Pasirašius šį Susitarimą jis:

- a) nustato Centro statutą;
- b) paskiria Vykdomosios tarybos narius;
- c) Vykdomosios tarybos pasiūlymu skiria Centro valdybą; ir
- d) stebi bendrąją Centro strategiją ir prižiūri Vykdomosios tarybos darbą.

6. Vykdomoji taryba pagal Centro statutą:

- a) nustato finansinius bei tarnybos nuostatus ir veiklos taisykles;
- b) prižiūri jo darbą;
- c) priima Centro programą ir biudžetą;
- d) teikia reguliarias ataskaitas ir vertinimus Priežiūros institucijai; ir
- e) atlieka visas kitas pagal Centro statutą jai pavestas užduotis.

7. Bendradarbiaujant dėl plėtros finansavimo Centro biudžetas finansuojamas laikantis šiame Susitarime nustatytų taisyklių.“

3. IV priedas, iš dalies pakeistas 2008 m. gruodžio 15 d. AKR ir EB Ministrų Tarybos sprendimu Nr. 3/2008³ iš dalies keičiamas taip:

a) 1, 2 ir 3 straipsniai pakeičiami taip:

³ OL ES L 352, 2008 12 31, p. 59.

„1 straipsnis

Operacijų, kurios finansuojamos skiriant subsidijas pagal šį Susitarimą, planas sudaromas laikotarpio, kuriam skirta daugiametė bendradarbiavimo finansavimo programa, pradžioje.

Programavimas grindžiamas nuosavybės, sąveikos, donorų veiklos koordinavimo ir darnos, plėtros rezultatais grindžiamo valdymo ir abipusio atskaitingumo principais.

Šiame Susitarime programavimas – tai:

- (a) šalies, regiono arba AKR strategijos dokumentų rengimas ir plėtotė remiantis jų vidutinės trukmės plėtros tikslais bei strategijomis ir atsižvelgiant į bendro programavimo bei donorų darbo pasidalijimo principais; kiek įmanoma, tai turi būti valstybės partnerės arba regiono vadovaujamas procesas;
- (b) aiški Bendrijos nuoroda apie preliminariai paskirstytas programuojamas lėšas, kuriomis šalis, regionas arba tarpusavyje bendradarbiaujančios AKR valstybės gali pasinaudoti per laikotarpį, kuriam skirta šiame Susitarime numatyta daugiametė bendradarbiavimo finansavimo programa, ir visa kita svarbi informacija, įskaitant galimą rezervą nenumatytiems poreikiams;
- (c) strategijos dokumentų įgyvendinimo preliminarios programos parengimas ir patvirtinimas, atsižvelgiant į kitų donorų, ypač ES valstybių narių, įsipareigojimus; ir
- (d) strategijos dokumentų, preliminarios programos ir jai skirtų išteklių peržiūros procesas.

2 straipsnis

Šalies strategijos dokumentas

Šalies strategijos dokumentą rengia atitinkama AKR valstybė ir ES. Jis rengiamas pasikonsultavus su daugeliu subjektų, įskaitant nevalstybinius dalyvius, vietos valdžios institucijas ir prireikus AKR valstybių parlamentus, bei naudojant turimą patirtį ir geriausią praktiką. Kiekvienas šalies strategijos dokumentas pritaikomas tam tikroms reikmėms ir atitinka konkrečias kiekvienos AKR valstybės aplinkybes. Šalies strategijos dokumentas – tai priemonė teikti pirmenybę tam tikriems veiksams ir stiprinti vietos dalyvių atsakomybę už bendradarbiavimo programas. Pažymėtini visi skirtumai tarp šalies ir Bendrijos atliktų analizių. Į šalies strategijos dokumentą įtraukiami šie standartiniai elementai:

- (a) šalies politinio, ekonominio, socialinio ir aplinkos konteksto, apribojimų, gebėjimų ir perspektyvos analizė, įskaitant pagrindinių reikmių, tokių kaip pajamos vienam gyventojui, gyventojų skaičius ir socialiniai rodikliai, bei pažeidžiamumo įvertinimas;
- (b) išsamus šalies vidutinės trukmės plėtros strategijos planas, aiškiai apibrėžti prioritetai ir numatomi finansavimo reikalavimai;
- (c) kitų šalyje esančių donorų, visų pirma ES valstybių narių donorų kaip dvišalių donorų, atitinkamų planų ir veiksmų trumpas aprašymas;

- (d) atsakomosios strategijos, detalizuojančios konkretų ES galimą įnašą. Tam tikru mastu tokios strategijos leidžia papildyti operacijas, kurias finansuoja AKR valstybė ir kiti šalyje esantys donorai; ir
- (e) informacija apie tinkamiausius paramos ir įgyvendinimo mechanizmus, kurie turi būti taikomi įgyvendinant pirmiau nurodytas strategijas.

3 straipsnis

Išteklių paskirstymas

1. Preliminarus išteklių paskirstymas AKR valstybėms grindžiamas įprastomis, objektyviomis bei skaidriomis reikmėmis ir veiklos kriterijais. Tokiu atveju:

- (a) reikmės įvertinamos kriterijų, susijusių su pajamomis vienam gyventojui, gyventojų skaičiumi, socialiniais rodikliais ir išsiskolinimo dydžiu bei pažeidžiamumu išorės sukretimams, pagrindu. Specialios sąlygos taikomos mažiausiai išsivysčiusioms AKR valstybėms, taip pat atsižvelgiama į esančių saloje ir neturinčių išėjimo į jūrą valstybių pažeidžiamumą. Be to, atsižvelgiama į konkrečius šalių, kuriose įvyko konfliktai ir gaivalinės nelaimės, sunkumus; ir
- (b) veiklos rezultatai įvertinami pagal šiuos kriterijus: valdymą, institucinių reformų įgyvendinimo pažangą, šalies išteklių panaudojimo rezultatus, einamųjų operacijų veiksmingą įgyvendinimą, skurdo sušvelninimą arba sumažinimą, Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimo pažangą, tvarios plėtros priemonės ir makroekonominis bei sektoriaus politikos įgyvendinimo rezultatus.

2. Skiriamus išteklius sudaro:

- (a) programuojamos skiriamos lėšos, iš kurių finansuojama makroekonominė parama, sektorių politika, programos ir projektai remiant Bendrijos paramos pagrindines ir nepagrindines sritis. Šios programuojamos lėšos palengvina ilgalaikį Bendrijos pagalbos atitinkamai šaliai programavimą. Kartu su kitais galimais Bendrijos ištekliais šios skiriamos lėšos sudaro atitinkamai šaliai taikomos preliminaros programos rengimo pagrindą; ir
- (b) lėšos, skirtos nenumatytiems poreikiams, kaip antai apibrėžtiems šio Susitarimo 66 ir 68 bei 72, 72a ir 73 straipsniuose, ir skiriamos pagal tuose straipsniuose nustatytas sąlygas tais atvejais, kai tokios paramos negalima finansuoti iš Sąjungos biudžeto.

3. Remiantis nenumatytiems poveikiams skirtu rezervu, sudaromi atidėjimai toms šalims, kurios dėl išskirtinių sąlygų negali naudotis įprastiniais programuojamais ištekliais.

4. Nepažeidžiant šio priedo 5 straipsnio 7 dalyje numatytų nuostatų dėl peržiūrų, Bendrija gali skirti daugiau programuojamų išteklių atitinkamai šaliai arba išteklių jos nenumatytiems poreikiams, atsižvelgiant į naujus poreikius arba išskirtinius veiklos rezultatus:

- (a) naujų poreikių gali atsirasti dėl išskirtinių aplinkybių, kaip antai kilus krizei ir po krizės, arba dėl 2 dalies b punkte minimų nenumatytų poreikių;
- (b) išskirtiniai veiklos rezultatai – tai tokia padėtis, kai, nepaisant tarpinių ir galutinių peržiūrų, visi šaliai skirti programuojami ištekliai yra panaudoti, o papildomos lėšos pagal nacionalinę preliminarią programą gali būti panaudotos vadovaujantis veiksminga skurdo mažinimo politika ir patikimu finansų valdymu.“;

b) 4 straipsnio 1–4 dalys pakeičiamos taip:

„1. Gavusi pirmiau nurodytą informaciją, kiekviena AKR valstybė parengia ir pateikia Bendrijai preliminarios programos projektą, kuris remiasi jos plėtros uždaviniais ir prioritetais, kaip išdėstyta šalies strategijos dokumente, ir juos atitinka. Preliminarios programos projektas apima šiuos dalykus:

- (a) bendrąją paramą biudžetui ir (arba) pagrindinių sektorių ar sričių, kurioms turėtų būti skirta didžiausia parama, ribotą skaičių;
- (b) tinkamiausias priemones ir operacijas siekiant pagrindinio (-ių) sektoriaus (-ių) ar srities (-čių) tikslų ar uždavinių;
- (c) išteklius, galbūt atidėtus ribotam skaičiui programų ir projektų, kurie nepriskiriami pagrindiniam sektoriui (pagrindiniams sektoriams) ar sričiai (sritims), ir (arba) išsamų tokios veiklos aprašymą, taip pat nuorodą į išteklius, kurie turi būti naudojami kiekvieno iš šių elementų atžvilgiu;
- (d) reikalavimus atitinkančių nevalstybinių dalyvių rūšių identifikavimą, kai finansavimas skiriamas pagal Ministrų Tarybos nustatytus kriterijus, išteklius, skirtus nevalstybiniams dalyviams, ir remtinos veiklos rūšį, kuri privalo būti ne pelno siekianti;
- (e) pasiūlymus dėl galimo dalyvavimo regioninėse programose ir projektuose; ir
- (f) galimą rezervą draudimui nuo galimų reikalavimų atlyginti žalą sąnaudų didėjimui ir draudiminiams įvykiams padengti.

2. Preliminarios programos projektas tinkamais atvejais apima išteklius, atidėtus stiprinti žmogiškuosius, materialinius ir institucinius AKR gebėjimus, rengti ir įgyvendinti preliminarias nacionalines programas ir galbūt dalyvauti pagal preliminarias regionines programas finansuojamose programose ir projektuose bei gerinti AKR valstybių viešųjų investicijų projektų ciklo valdymą.

3. Preliminarios programos projektas yra nuomonių pasikeitimo tarp atitinkamos AKR valstybės ir Bendrijos dalykas. Preliminari programa priimama bendru Komisijos, veikiančios Bendrijos vardu, ir atitinkamos AKR valstybės susitarimu. Priėmus šią programą ji privaloma ir Bendrijai, ir atitinkamai valstybei. Ši preliminari programa pridedama prie šalies strategijos dokumento ir joje taip pat pateikiama informacija apie:

- (a) konkrečias ir aiškiai identifikuotas operacijas, ypač tas, dėl kurių gali būti įsipareigota iki kitos peržiūros;

- (b) preliminarios programos įgyvendinimo ir peržiūros orientacinę grafiką, taip pat išsipareigojimų ir išmokėjimų grafiką; ir
- (c) rezultatais grindžiamus peržiūros kriterijus.

4. Bendrija ir atitinkama AKR valstybė imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad programavimo procesas būtų baigtas per kuo trumpesnę laiką ir, išskyrus išimtinių aplinkybių atvejus, per dvylika mėnesių nuo daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos priėmimo. Tokiu būdu šalies strategijos dokumento ir preliminarios programos rengimas turi būti nuolatinio proceso, kurio rezultatas – bendro dokumento priėmimas, dalis.“;

c) 5 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

i) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Išimtiniais atvejais, nurodytais 3 straipsnio 4 dalyje, siekiant atsižvelgti į naujus poreikius arba išskirtinius veiklos rezultatus, *ad hoc* peržiūra gali būti atliekama paprašius bet kuriai Šaliai.“;

ii) 4 dalies įžanginė formuluotė pakeičiama taip:

„4. Į metinę preliminarios programos vykdymo vidurio laikotarpio ir galutinę peržiūrą įtraukiamas bendras programos įgyvendinimo vertinimas; ją atliekant taip pat atsižvelgiama į atitinkamos monitoringo ir įvertinimo veiklos rezultatus. Tokia peržiūra atliekama vietos lygiu ir ją užbaigia nacionalinis įgaliojimus suteikiantis pareigūnas bei Komisija, konsultuodamiesi su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant nevalstybinius dalyvius, vietos valdžios institucijas ir prireikus AKR valstybių parlamentus. Visų pirma ji apima tokių dalykų vertinimą.“;

iii) 5, 6 ir 7 dalys pakeičiamos taip:

„5. Komisija kartą per metus Bendradarbiavimo dėl plėtros finansavimo komitetui pateikia atliktos metinės veiklos peržiūros suvestinę ataskaitą. Komitetas, laikydamasis savo išsipareigojimų ir įgaliojimų pagal šį Susitarimą, išnagrinėja ataskaitą.

6. Atsižvelgdami į metines vykdymo peržiūras, nacionalinis įgaliojimus suteikiantis pareigūnas ir Komisija gali tuo metu, kai atliekamos tarpinės ir galutinės peržiūros, persvarstyti ir iš dalies pakeisti šalies strategijos dokumentą:

- (a) jeigu vykdymo peržiūrose nurodomos konkrečios problemos; ir (arba)
- (b) atsižvelgiant į AKR valstybės pasikeitusią situaciją.

Iš dalies pakeisti šalies strategijos dokumentą taip pat gali būti nuspręsta remiantis 2 dalyje numatytu *ad hoc* peržiūros procesu.

Galutinė peržiūra taip pat gali apimti naujos daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos adaptacijas išteklių paskirstymo ir pasirengimo kitai programai atžvilgiu.

7. Po tarpinių ir galutinių peržiūrų Komisija Bendrijos vardu, atsižvelgdama į atitinkamos AKR valstybės esamas reikmes ir veiklos rezultatus, gali padidinti arba sumažinti šaliai skiriamus išteklius.

Po 2 dalyje numatytos *ad hoc* peržiūros Komisija Bendrijos vardu, atsižvelgdama į atitinkamos AKR valstybės esamas reikmes arba išskirtinius veiklos rezultatus, kaip apibrėžta 3 straipsnio 4 dalyje, taip pat gali padidinti skiriamus išteklius.“;

d) 6 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

i) Pavadinimas pakeičiamas taip:

„Taikymo sritis“;

ii) Pridedamos šios dalys:

„3. Prašymus finansuoti regionines programas pateikia:

(a) tinkamai įgaliotas regioninis organas arba organizacija; arba

(b) atitinkamo regiono tinkamai įgaliotas subregioninis organas, organizacija arba AKR valstybė programavimo etape, jeigu ši operacija identifiukuota regioninėje preliminarinioje programoje.

4. AKR nepriklausančių besivystančių šalių dalyvavimas regioninėse programose numatomas tik tokiu mastu, kad:

(a) pagal daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą finansuojamų projektų ir programų pagrindas liktų AKR valstybėje;

(b) Bendrijos finansinių priemonių sistemoje būtų priimtos analogiškos nuostatos; ir

(c) būtų laikomasi proporcingumo principo.“;

e) 7, 8 ir 9 straipsniai pakeičiami taip:

„7 straipsnis

Regioninės programos

Atitinkamos AKR valstybės nusprendžia kaip apibrėžti geografinius regionus. Regioninės integracijos programos turėtų kuo tiksliau atitikti esančių regioninių organizacijų programas. Paprastai, tais atvejais, kai narystė keliuose atitinkamuose regioninėse organizacijose sutampa, regioninė integracijos programa turėtų atitikti bendrą narystę šiose organizacijose.

8 straipsnis

Regioninis programavimas

1. Programavimas atliekamas kiekvieno regiono lygiu. Programavimas yra nuomonių pasikeitimo tarp Komisijos ir tinkamai įgalios atitinkamos regioninės organizacijos (organizacijų) rezultatas, o jeigu tokių įgaliojimų nėra – tarp Komisijos ir nacionalinių įgaliojimus suteikiančių pareigūnų tame regione. Tinkamais atvejais į programavimą gali būti įtrauktos konsultacijos su nevalstybiniais dalyviais, kuriems atstovaujama regioniniu lygmeniu, ir, kai tinka, regiono parlamentais.

2. Regioninės strategijos dokumentą ruošia Komisija ir tinkamai įgaliota regioninė organizacija (organizacijos), bendradarbiaudamos su atitinkamo regiono AKR valstybėmis, remdamosi subsidiarumo bei papildomumo principais ir atsižvelgdamos į šalies strategijos dokumento programavimą.

3. Regioninės strategijos dokumentas – tai priemonė teikti pirmenybę tam tikroms veiklos rūšims ir stiprinti vietos dalyvių atsakomybę už remiamas programas. Į regioninės strategijos dokumentą įtraukiami šie standartiniai elementai:

- (a) regiono politinio, ekonominio, socialinio ir aplinkos konteksto analizė;
- (b) regioninės ekonominės integracijos ir integracijos į pasaulio ekonomiką proceso ir perspektyvų vertinimas;
- (c) regioninių strategijų ir perspektyvų, kurių siekiama, trumpas aprašymas ir numatomo finansavimo reikalavimai;
- (d) kitų regioninio bendradarbiavimo išorės partnerių atitinkamų veiklos rūšių trumpas aprašymas;
- (e) konkretaus ES įnašo, tiek, kiek įmanoma, papildančio AKR valstybių ir kitų išorės partnerių, visų pirma ES valstybių narių, finansuojamas operacijas siekiant regioninės integracijos tikslų trumpas aprašymas; ir
- (f) informacija apie tinkamiausius paramos ir įgyvendinimo mechanizmus, taikytinus įgyvendinant minėtas strategijas.

9 straipsnis

Išteklių paskirstymas

1. Preliminarus išteklių paskirstymas AKR regionams grindžiamas standartiniu, objektyviu ir skaidriu reikmių įvertinimu, regionų bendradarbiavimo ir integracijos proceso pažanga ir perspektyvomis.

2. Paskirstomi ištekliai apima:

- (a) programuojamą finansavimą, kuriuo remiama regioninė integracija, sektorių politika, programos ir projektai, skirti pagrindinėms arba šalutinėms Bendrijos paramos sritims remti; ir
- (b) kiekvienam AKR regionui skiriamus išteklius nenumatytiems poreikiams, kaip antai apibrėžtiems šio Susitarimo 72, 72a ir 73 straipsniuose, kai dėl nenumatyto poreikio tarpvalstybinio pobūdžio ir (arba) masto tokia parama gali būti veiksmingesnė regiono lygmeniu. Šias lėšas galima gauti šio Susitarimo 72, 72a ir 73 straipsniuose nustatytais sąlygomis tais atvejais, kai tokios paramos negalima finansuoti iš Sąjungos biudžeto. Būtina užtikrinti pagal šias skirtas lėšas atliekamų intervencijų ir galimų intervencijų šalies lygmeniu papildomumą.

3. Programuojamu finansavimu palengvinamas ilgalaikis Bendrijos pagalbos atitinkamam regionui programavimas. Norint pasiekti reikiamą mastą ir padidinti

veiksmingumą, regioninės ir nacionalinės lėšos gali būti sujungtos finansuojant regionines operacijas, turinčias aiškų nacionalinį komponentą.

Nenumatytiems poreikiams skirtos regioninės lėšos gali būti panaudotos regiono ir jame nesančių AKR valstybių reikmėms tais atvejais, kai būtina jas naudoti dėl nenumatytų poreikių pobūdžio, tačiau numatytų projektų ir programų pagrindinė dalis lieka tame regione.

4. Nepažeidžiant 11 straipsnio nuostatų dėl peržiūrų, Bendrija gali skirti daugiau programuojamų išteklių arba išteklių nenumatytiems poreikiams atitinkamam regionui, atsižvelgdama į naujus poreikius arba išskirtinius veiklos rezultatus:

- (a) nauji poreikiai – tai poreikiai, atsiradę dėl išimtinių aplinkybių, kaip antai kilus krizei arba po krizės, arba dėl nenumatytų poreikių, kaip apibūdinta 2 dalies b punkte;
- (b) išskirtiniai veiklos rezultatai gaunami tada, kai, nepaisant tarpinių ir galutinių peržiūrų, visi regionui skirti ištekliai yra panaudoti, o papildomos lėšos pagal regioninę preliminarią programą gali būti panaudotos vadovaujantis veiksminga regionine integracija ir patikimu finansų valdymu.“;

f) 10 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Regioninė preliminari programa patvirtinama bendru Bendrijos ir tinkamai įgaliotos regioninės organizacijos (organizacijų) arba, jei tokio įgaliojimo nėra, atitinkamų AKR valstybių susitarimu.“;

g) 11 straipsnyje esančiai daliai suteikiamas numeris ir pridedama tokia dalis:

„2. Išimtinėmis aplinkybėmis, kaip nurodyta 9 straipsnio 4 dalyje, siekiant atsižvelgti į naujus poreikius arba išskirtinius veiklos rezultatus, peržiūra gali būti atliekama bet kurios Šalies prašymu. Atlikus *ad hoc* peržiūrą, abi Šalys gali nuspręsti iš dalies pakeisti regioninės strategijos dokumentą ir (arba) Komisija Bendrijos vardu gali padidinti skiriamus išteklius.

Atliekant galutinę peržiūrą, siekiant paskirstyti išteklius ir pasirengti būsimajai regioninei preliminariai programai, taip pat gali būti priimta naujoji daugiametė bendradarbiavimo finansavimo programa.“;

h) 12 straipsnis pakeičiamas taip:

„12 straipsnis

AKR valstybių bendradarbiavimas

1. AKR valstybių bendradarbiavimas yra vystymosi priemonė, padedanti siekti AKR ir EB partnerystės tikslo. AKR valstybių bendradarbiavimas yra aukštesnio lygmens nei regionų bendradarbiavimas. Juo siekiama spręsti bendras AKR valstybių problemas, vykdant operacijas, kurios viršija geografinės vietovės sampratą ir yra naudingos daugeliui arba visoms AKR valstybėms.

2. Laikantis subsidarumo ir papildomumo principų, AKR valstybių bendradarbiavimas numatomas, kai paaiškėja, kad nacionaliniai ir (arba) regioniniai veiksmai būtų neįmanomi

arba ne tokie veiksmingi, siekiant didesnės pridėtinės vertės, nei tuo atveju, kai operacijos būtų atliekamos naudojant kitas bendradarbiavimo priemones.

3. Tais atvejais, kai AKR grupė nusprendžia AKR valstybių bendradarbiavimo lėšomis paremti tarptautines ir (arba) tarpregionines iniciatyvas, turi būti užtikrintas tinkamas tokios paramos matomumas.“;

i) Įterpiami šie straipsniai:

„12a straipsnis

AKR valstybių bendradarbiavimo strategijos dokumentas

1. AKR valstybių bendradarbiavimo programavimas vyksta Komisijai ir AKR Ambasadorių komitetui pasikeitus nuomonėmis; jam bendrai rengiasi Komisijos tarnybos ir AKR sekretoriatas, pasikonsultavę su atitinkamais dalyviais ir suinteresuotosiomis šalimis.

2. AKR valstybių bendradarbiavimo strategijos dokumente nustatomi AKR valstybių bendradarbiavimo prioritetiniai veiksmai ir būtini remiamų programų nuosavybę skatinantys veiksmai. Jį sudaro šios standartinės dalys:

- (a) AKR valstybių grupės politinių, ekonominių, socialinių bei su aplinka susijusių aplinkybių analizė;
- (b) AKR valstybių bendradarbiavimo vertinimas pagal tai, kaip jis padeda siekti šio Susitarimo tikslų, ir pagal įgytą patirtį;
- (c) AKR valstybių bendradarbiavimo strategijos ir siekiamų tikslų aprašymas ir numatomi finansavimo poreikiai;
- (d) kitų bendradarbiaujančių išorės partnerių susijusios veiklos aprašymas; ir
- (e) informacija apie ES įnašą siekiant AKR valstybių bendradarbiavimo tikslų ir apie tai, kaip juo papildomos operacijos, finansuojamos nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis ir kitų išorės partnerių, ypač ES valstybių narių.

12b straipsnis

Prašymai finansuoti

Prašymus finansuoti AKR valstybių bendradarbiavimo programas pateikia:

- a) tiesiogiai AKR Ministrų Taryba arba AKR Ambasadorių komitetas; arba
- b) netiesiogiai:
 - i) ne mažiau kaip trys tinkamai įgalioti regioniniai organai ar organizacijos, priklausančios skirtingiems geografiniams regionams, arba ne mažiau kaip dvi AKR valstybės iš kiekvieno iš trijų regionų;
 - ii) tarptautinės organizacijos, tokios kaip Afrikos Sąjunga, vykdančios operacijas, padedančias siekti regionų bendradarbiavimo ir integracijos tikslų, jeigu tam iš anksto pritaria AKR Ambasadorių komitetas; arba

iii) Karibų jūros arba Ramiojo vandenyno regionai, atsižvelgiant į jų specifinę geografinę padėtį, jeigu tam iš anksto pritaria AKR Ministrų Taryba arba AKR Ambasadorių komitetas.

12c straipsnis

Išteklių paskirstymas

Preliminarus išteklių paskirstymas grindžiamas poreikių įvertinimais, AKR valstybių bendradarbiavimo proceso pažanga ir perspektyvomis. Jis apima neprogramuojamų lėšų rezervą“;

j) 13 ir 14 straipsniai pakeičiami taip:

„13 straipsnis

AKR valstybių bendradarbiavimo programa

1. AKR valstybių bendradarbiavimo programą sudaro šios pagrindinės standartinės dalys:

- (a) pagrindiniai Bendrijos pagalbos sektoriai ir temos;
- (b) tinkamiausios priemonės ir veiksmai siekiant pagrindiniams sektoriams ir temoms nustatytų tikslų; ir
- (c) programos ir projektai, būtini nustatytiems tikslams pasiekti tiek, kiek jie buvo aiškiai nurodyti, taip pat informacija apie išteklius, kurie turi būti paskirstyti kiekvienam iš šių tikslų pasiekti, ir įgyvendinimo grafikas.

2. Komisija ir AKR sekretoriatas nustato ir vertina atitinkamus veiksmus. Šiuo tikslu AKR valstybių bendradarbiavimo preliminarią programą bendrai parengia Komisijos tarnybos ir AKR sekretoriatas; ji pateikiama AKR ir EB Ambasadorių komitetui. Ją priima Komisija Bendrijos vardu ir AKR Ambasadorių komitetas.

3. Nepažeidžiant 12b straipsnio b punkto iii papunkčio, AKR Ambasadorių komitetas kasmet pateikia suvestinį prioritetinių veiksmų, numatytų preliminarioje AKR valstybių bendradarbiavimo programoje, prašymų finansuoti sąrašą. Komisija kartu su AKR sekretoriatu nustato ir parengia atitinkamus veiksmus ir metinę veiksmų programą. Kiek įmanoma, atsižvelgiant į skirtus išteklius, į metinę veiksmų programą įtraukiami prašymai finansuoti veiksmus, kurie nėra numatyti AKR valstybių bendradarbiavimo preliminarioje programoje. Išimtiniais atvejais šie prašymai patenkinami priimant specialų Komisijos finansavimo sprendimą.

14 straipsnis

Peržiūros procesas

1. AKR valstybių bendradarbiavimas turėtų būti pakankamai lankstus ir veiksmingas, kad būtų galima užtikrinti jo veiksmų nuolatinę atitiktį šio Susitarimo tikslams ir atsižvelgti į bet kokius AKR valstybių grupės prioritetų ir tikslų pasikeitimus.

2. AKR Ambasadorių komitetas ir Komisija atlieka AKR valstybių bendradarbiavimo strategijos ir preliminarios programos tarpines ir galutines peržiūras, siekdami pritaikyti jas prie besikeičiančių aplinkybių ir užtikrinti teisingą jų įgyvendinimą. Prireikus taip pat galima atlikti *ad hoc* peržiūras, siekiant atsižvelgti į naujus poreikius, kurių gali atsirasti išimtinėmis ar nenumatytomis aplinkybėmis, kaip antai dėl naujų bendrų AKR valstybių problemų atsiradusius poreikius.

3. AKR Ambasadorių komitetas ir Komisija, atlikdami tarpines ir galutines peržiūras arba atlikę *ad hoc* peržiūrą, gali persvarstyti ir atitinkamai pritaikyti AKR valstybių bendradarbiavimo strategijos dokumentą.

4. Atlikę tarpines ir galutines peržiūras arba *ad hoc* peržiūras, AKR Ambasadorių komitetas ir Komisija gali patikslinti išteklių paskirstymą pagal AKR valstybių bendradarbiavimo preliminarą programą ir panaudoti į programą neįtraukto AKR valstybių bendradarbiavimui skirtą rezervo lėšas.“;

k) 15 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

i) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Programos ir projektai, kuriuos pristatė atitinkama AKR valstybė arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas, vertinamos bendrai. AKR ir EB Bendradarbiavimo dėl plėtros finansavimo komitetas rengia bendrąsias gaires ir kriterijus vertinant programas ir projektus. Šios programos ir projektai paprastai yra daugiamečiai ir gali būti sudaryti iš konkrečioje srityje atliekamų riboto masto operacijų.“;

ii) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Vertinant programas ir projektus atsižvelgiama į nacionalinių žmogiškųjų išteklių apribojimus ir užtikrinama tokių išteklių skatinimui palanki strategija. Taip pat atsižvelgiama į konkrečias kiekvienos AKR valstybės arba regiono charakteristikas ir apribojimus.“;

iii) 4 dalyje žodžiai „nacionalinių įgaliojimus suteikiantį pareigūną“ pakeičiami žodžiais „atitinkamą įgaliojimus suteikiantį pareigūną“;

l) 16 straipsnio tekste žodžiai „AKR valstybė“ pakeičiami žodžiais „AKR valstybė arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas“;

m) 17 straipsnis pakeičiamas taip:

„17 straipsnis

Finansinis susitarimas

1. Paprastai dėl pagal daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą finansuojamos programos ir projekto sudaromas Komisijos ir atitinkamos AKR valstybės arba atitinkamos regioninio ar AKR lygmens organizacijos ar organo finansinis susitarimas.

2. Finansinis susitarimas sudaromas per 60 dienų po pranešimo apie Komisijos priimtą finansavimo sprendimą. Finansiniame susitarime:

- (a) visų pirma nurodomi duomenys apie Bendrijos finansinį įnašą, finansavimo tvarka ir sąlygos, bendrosios ir specialiosios nuostatos, susijusios su atitinkama programa ar projektu, įskaitant numatomus pasiekimus bei rezultatus; ir
- (b) numatomas tinkamas atidėjimas asignavimams padengiant sąnaudų padidėjimą, nenumatytus atvejus, auditą ir vertinimus.

3. Bet kuris nenumatytas likutis, atsiradęs po programų ir projektų sąskaitų uždarymo tuo laikotarpiu, kuriuo turi būti įvykdyti įsipareigojimai pagal daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą, kurios lėšomis finansuojamos programos ir projektai, atitenka AKR valstybei arba atitinkamai regioninio ar AKR lygmens organizacijai ar organui.“;

n) 18 straipsnio tekste žodžiai „nacionalinis įgaliojimus suteikiantis pareigūnas“ pakeičiami žodžiais „atitinkamas įgaliojimus suteikiantis pareigūnas“;

o) 19 straipsnio 1 dalis iš dalies keičiama taip:

i) 1 dalyje žodžiai „AKR valstybė“ pakeičiami žodžiais „AKR valstybė arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas“;

ii) 3 dalyje žodžiai „AKR valstybė“ pakeičiami žodžiais „AKR valstybė arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas“;

p) 19a straipsnis iš dalies keičiamas taip:

i) išanginė formuluotė pakeičiama taip:

„1. Daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos, numatytos šiame Susitarime, lėšomis finansuojamų programų ir projektų vykdymas paprastai atliekamas šiomis priemonėmis:“;

ii) d punktas pakeičiamas taip:

„d) tiesioginiai išmokėjimai teikiant paramą biudžetui, sektorių programoms, paramą skolai sumažinti bei paramą trumpalaikių išorės sukretimų, įskaitant eksporto pajamų svyravimus, neigiamam poveikiui sumažinti.“;

q) 19b straipsnyje žodžiai „AKR valstybė“ pakeičiami žodžiais „AKR valstybė arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas“;

r) 19c ir 20 straipsniai pakeičiami taip:

„19c straipsnis

Sutarčių sudarymas, dotacijų skyrimas ir sutarčių vykdymas

1. Išskyrus 26 straipsnyje numatytus atvejus, sutartys sudaromos ir vykdomos bei dotacijos skiriamos pagal Bendrijos taisykles ir, išskyrus konkrečius šiose taisyklėse nurodytus atvejus, pagal standartines procedūras ir dokumentus, numatytus ir išleistus Komisijos veiklos įgyvendinimo bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis srityje tikslais ir galiojančius tuo metu, kai pradedama atitinkama procedūra.

2. Taikant decentralizuotą valdymą, kai po bendro vertinimo matyti, kad sutarčių sudarymo ir dotacijų skyrimo procedūros AKR valstybėje ar lėšų gaunančiame regione arba lėšų teikėjų patvirtintos procedūros atitinka skaidrumo, proporcingumo, vienodo traktavimo ir nediskriminavimo principus ir leidžia išvengti bet kokio interesų konflikto, Komisija taiko šias procedūras, atsižvelgdama į Paryžiaus deklaraciją ir nepažeisdama 26 straipsnio, kartu visiškai atsižvelgdama į savo įgaliojimų vykdymo šioje srityje taisykles.

3. AKR valstybė arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas įsipareigoja reguliariai tikrinti, kad pagal šiame Susitarime numatytą daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą finansuojamos operacijos būtų tinkamai įgyvendinamos, imtis tinkamų priemonių pažeidimams ir sukčiavimui išvengti ir, jei būtina, imtis teisinių veiksnių netinkamai išmokėtoms lėšoms grąžinti.

4. Taikant decentralizuotą valdymą, dėl sutarčių derasi, jas rengia, pasirašo ir vykdo AKR valstybės arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas. Tačiau šios valstybės arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas gali paprašyti Komisijos derėtis dėl sutarčių, sutartis rengti, pasirašyti ir įgyvendinti jų vardu.

5. Remiantis šio Susitarimo 50 straipsnyje nustatyto įsipareigojimu, pagal daugiametę bendradarbiavimo su AKR finansavimo programą finansuojamos sutartys vykdomos ir dotacijos skiriamos atsižvelgiant į tarptautiniu mastu pripažintus pagrindinius darbo teisės srities standartus.

6. Siekiant, vienos ar kitos šalies prašymu, nustatyti atitinkamus pakeitimus ir pasiūlyti 1 ir 2 dalyse nurodytų taisyklių ir procedūrų pakeitimus bei patobulinimus, sudaroma AKR valstybių grupės sekretoriato ir Komisijos atstovų ekspertų grupė.

Ši ekspertų grupė taip pat teikia periodinę ataskaitą AKR ir EB bendradarbiavimo dėl plėtros finansavimo komitetui, kad padėtų jam nagrinėti su bendradarbiavimo vystymosi labai veiklos įgyvendinimu susijusias problemas ir siūlyti atitinkamas priemones.

20 straipsnis

Atitikimas reikalavimams

Išskyrus tuos atvejus, kai taikoma išimtis pagal 22 straipsnį, ir nepažeidžiant 26 straipsnio nuostatų:

1. Viešųjų pirkimų procedūrose ir dotacijų skyrimo procedūrose, finansuojamose pagal šiame Susitarime numatytą daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą, gali dalyvauti:

- (a) visi fiziniai asmenys, kurie yra AKR valstybės, Europos bendrijos valstybės narės, oficialios Europos bendrijos šalies kandidatės arba Europos ekonominės erdvės valstybės narės piliečiai arba minėtose valstybėse įsisteigę juridiniai asmenys;
- (b) visi fiziniai asmenys, kurie yra kurios nors iš mažiausiai išsivysčiusių šalių pagal Jungtinių Tautų apibrėžimą piliečiai arba tokioje šalyje įsisteigę juridiniai asmenys.

1a. Tais atvejais, kai numatyta galimybė gauti abipusę išorės pagalbą, viešųjų pirkimų ir dotacijų skyrimo procedūrose, finansuojamose pagal šiame Susitarime numatytą daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą, gali dalyvauti visi fiziniai asmenys, kurie yra 1 dalyje neminimų valstybių piliečiai, ar tose valstybėse įsisteigę juridiniai asmenys. Abipusės pagalbos galimybė mažiausiai išsivysčiusiose šalyse pagal Jungtinių Tautų apibrėžimą automatiškai suteikiama EBPO/VPK narėms.

Abipusės pagalbos galimybė nustatoma specialiu Komisijos sprendimu, skirtu atitinkamai šaliai arba atitinkamo regiono šalių grupei. Šis sprendimas, kurį Komisija priima susitarusi su AKR valstybėmis, galioja ne trumpiau kaip vienerius metus.

2. Pagal sutartį, kuri finansuojama pagal šiame Susitarime numatytą daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą, nepažeidžiant Bendrijos viešųjų pirkimų taisyklėse nustatytą kokybės ir finansinių reikalavimų, paslaugas gali teikti bet kurios valstybės pilietybę turintys ekspertai.

3. Tiekiamos prekės ir medžiagos, įsigytos pagal sutartį, kuri finansuojama iš daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos, numatytos šiame Susitarime, išteklių, turi būti reikalavimus atitinkančios valstybės kilmės, kaip apibrėžta 1 ar 1a dalyse. Tokiu būdu, sąvokos "kilmės statusą turintys produktai" apibrėžimas yra vertinamas atsižvelgiant į tarptautinius susitarimus šioje srityje ir todėl Bendrijos kilmės statusą turinčius produktus taip pat reikėtų laikyti užjūrio departamentų, teritorijų ir šalių kilmės statusą turinčiais produktais.

4. Viešųjų pirkimų ir dotacijų skyrimo procedūrose, finansuojamose iš daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos, numatytos šiame Susitarime, išteklių, gali dalyvauti tarptautinės organizacijos.

5. Kai daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos, numatytos šiame Susitarime, finansuojama operacija, kuri įgyvendinama tarpininkaujant tarptautinei organizacijai, viešųjų pirkimų ir dotacijų skyrimo procedūrose gali dalyvauti visi fiziniai ir juridiniai asmenys, atitinkantys 1 ar 1a dalių reikalavimus, bei visi fiziniai ir juridiniai asmenys, atitinkantys šios organizacijos reglamento reikalavimus, siekiant užtikrinti lygias galimybes visiems paramos pagalbos teikėjams. Tos pačios taisyklės taikomos tiekiamoms prekėms ir medžiagoms.

6. Kai daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos, numatytos šiame Susitarime, finansuojama operacija, kuri įgyvendinama kaip regioninė iniciatyva, viešųjų pirkimų ir dotacijų skyrimo procedūrose gali dalyvauti visi fiziniai ir juridiniai asmenys, atitinkantys 1 ar 1a dalių reikalavimus, bei visi atitinkamoje iniciatyvoje dalyvaujančios valstybės fiziniai ir juridiniai asmenys. Tos pačios taisyklės taikomos tiekiamoms prekėms ir medžiagoms.

7. Kai daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos, numatytos šiame Susitarime, finansuojama operacija, kuri yra bendrai finansuojama su trečiąja valstybe, viešųjų pirkimų ir dotacijų skyrimo procedūrose gali dalyvauti visi fiziniai ir juridiniai asmenys, atitinkantys 1 ar 1a dalių reikalavimus, bei visi atitinkamos trečiosios valstybės taisyklės atitinkantys fiziniai ir juridiniai asmenys. Tos pačios taisyklės taikomos tiekiamoms prekėms ir medžiagoms.“;

s) 21 straipsnis išbraukiamas⁴;

t) 22 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Išskirtiniais tinkamai pagrįstais atvejais trečiųjų šalių fiziniams ir juridiniams asmenims, neatitinkantiems 20 straipsnio reikalavimų, gali būti leista dalyvauti viešųjų pirkimų ir dotacijų skyrimo procedūrose, kurias finansuoja Bendrija pagal šiame Susitarime numatytą daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą, atitinkamos AKR valstybės arba atitinkamos regioninio ar AKR lygmens organizacijos ar organo pagrįstu prašymu. Atitinkama AKR valstybė arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas kiekvienu atveju pateikia Komisijai informaciją, kurios reikia sprendžiant dėl tokios išimties, visų pirma atkreipiant dėmesį į šiuos dalykus:

- (a) atitinkamos AKR valstybės ar regiono geografinę vietą;
- (b) rangovų, tiekėjų ir konsultantų iš valstybių narių ir AKR valstybių konkurencingumą;
- (c) būtinybę išvengti pernelyg padidėjusių sutarties vykdymo sąnaudų;
- (d) su transportu susijusius sunkumus arba vėlavimą pristatyti ar kitas panašias problemas;

⁴ 21 straipsnis išbrauktas AKR ir EB Ministrų Tarybos sprendimu Nr. 3/2008.

- (e) vietos sąlygomis tinkamiausias ir geriausias technologijas;
- (f) ypatingos nepaprastosios padėties atvejus;
- (g) produktų ir paslaugų buvimą atitinkamoje rinkoje.“;

u) 23 ir 25 straipsniai išbraukiami⁵;

v) 26 straipsnio 1 dalies įžanginė formuluotė pakeičiama taip:

„1. Imamasi priemonių, kurios skatintų AKR valstybių fizinių ir juridinių asmenų kuo platesnį dalyvavimą vykdant daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos, numatytos šiame Susitarime, finansuojamas sutartis tam, kad galima būtų optimizuoti tų valstybių fizinius ir žmogiškuosius išteklius. Tuo tikslu: “;

w) 27, 28 ir 29 straipsniai išbraukiami⁶;

x) 30 straipsnio įžanginė formuluotė pakeičiama taip:

„Visi ginčai, kylantys tarp AKR valstybės institucijų arba atitinkamos regioninio ar AKR lygmens organizacijos ar organo ir rangovo, prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo vykdant pagal šiame Susitarime numatytą daugiametę bendradarbiavimo finansavimo programą finansuojamas sutartis:“;

y) 33 ir 34 straipsniai pakeičiami taip:

„33 straipsnis

Reikalavimai

1. Nepažeidžiant AKR valstybių arba atitinkamos regioninio ar AKR lygmens organizacijos ar organo ar Komisijos atliekamų įvertinimų, šį darbą kartu atlieka AKR valstybė (valstybės) arba atitinkamos regioninio ar AKR lygmens organizacijos ar organas ir Bendrija. AKR ir EB Bendradarbiavimo dėl plėtros finansavimo komitetas užtikrina bendrą monitoringo ir įvertinimo operacijų pobūdį. Siekiant padėti AKR ir EB Bendradarbiavimo dėl plėtros finansavimo komitetui, Komisija ir AKR Generalinis Sekretoriatas paruošia ir įgyvendina bendrą monitoringą ir įvertinimus bei praneša apie tai Komitetui. Komitetas savo pirmajame posėdyje po Susitarimo pasirašymo nustato veiklos reikalavimus, užtikrinančius bendrą operacijų pobūdį ir kasmet patvirtina darbų programą.

2. Monitoringo ir įvertinimo veikla visų pirma:

- (a) suteikia galimybę reguliariai ir savarankiškai vertinti šiame Susitarime numatytos daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos operacijas ir veiklą, palyginant rezultatus su tikslais; tokiu būdu
- (b) leidžia AKR valstybėms arba atitinkamam regioninio ar AKR lygmens organizacijai ar organui ir Komisijai bei bendroms institucijoms pasinaudoti įgyta patirtimi rengiant ir vykdant būsimą politiką bei operacijas.

⁵ 23 ir 25 straipsniai išbraukti AKR ir EB Ministrų Tarybos sprendimu Nr. 3/2008.

⁶ 27, 28 ir 29 straipsniai išbraukti AKR ir EB Ministrų Tarybos sprendimu Nr. 3/2008.

Komisija

1. Komisija užtikrina operacijų, finansuojamų šiame Susitarime numatytos daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos ištekliais, išskyrus investiciniėmis priemonėmis ir palūkanų subsidijomis, finansinį įgyvendinimą pagrindiniais valdymo būdais:

- (a) centralizuotai;
- (b) decentralizuotai.

2. Paprastai šiame Susitarime numatytos daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos išteklių finansinį įgyvendinimą Komisija atlieka decentralizuotai.

Šiuo atveju pagal 35 straipsnį įgyvendinimo užduotį perima AKR valstybės.

3. Siekiant užtikrinti šiame Susitarime numatytos daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos išteklių įgyvendinimą, Komisija perleidžia savo įgyvendinimo įgaliojimus vidaus tarnyboms. Komisija informuoja AKR valstybes ir Bendradarbiavimo dėl plėtros finansavimo komitetą apie šį perleidimą. “;

z) 35 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

i) 1 dalies įžanginė formuluotė pakeičiama taip:

„1. Kiekvienos AKR valstybės Vyriausybė paskiria nacionalinį įgaliojimus suteikiantį pareigūną, kad jai atstovautų visose operacijose, finansuojamose iš Komisijos ir Banko tvarkomų šiame Susitarime numatytos daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos išteklių. Nacionalinis įgaliojimus suteikiantis pareigūnas paskiria savo pavaduotoją ar pavaduotojus, kurie eina jo pareigas, kai jis to atlikti negali, ir apie šį pavdavimą informuoja Komisiją. Jei tenkinamos institucinių gebėjimų ir gero valdymo sąlygos, nacionalinis įgaliojimus suteikiantis pareigūnas gali perduoti savo funkcijas, susijusias su atitinkamų programų ir projektų įgyvendinimu, atsakingam subjektui jo nacionalinėje administracijoje. Jis informuoja Komisiją apie tokį perdavimą.

Regioninių programų ir projektų atveju atitinkama organizacija arba organas paskiria regioninį įgaliojimus suteikiantį pareigūną, kurio pareigos *mutatis mutandis* atitinka nacionalinio įgaliojimus suteikiančio pareigūno pareigas.

AKR valstybių bendradarbiavimo programų ir projektų atveju AKR Ambasadorių komitetas paskiria AKR įgaliojimus suteikiantį pareigūną, kurio pareigos *mutatis mutandis* atitinka nacionalinio įgaliojimus suteikiančio pareigūno pareigas. Tuo atveju, jei AKR sekretoriatas neatlieka įgaliojimus suteikiančio pareigūno vaidmens, Ambasadorių komitetas apie tai informuojamas pagal programų ir projektų įgyvendinimo finansinį susitarimą.

Kai Komisija sužino apie problemas, susijusias su šiame Susitarime numatytos daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos išteklių valdymo procedūrų tvarka, ji susisiekiama su nacionaliniu įgaliojimus suteikiančiu pareigūnu, siekdama ištaisyti padėtį ir prireikus priima visas tinkamas priemones.

Atitinkamas įgaliojimus suteikiantis pareigūnas yra finansiškai atsakingas už jam patikėtas įgyvendinimo užduotis.

Jei šiame Susitarime numatytos daugiametės bendradarbiavimo finansavimo programos išteklių valdomi decentralizuotai ir atsižvelgiant į bet kokius papildomus įgaliojimus, kuriuos gali suteikti Komisija, atitinkamas įgaliojimus suteikiantis pareigūnas⁶;

ii) 2 dalyje žodžiai „nacionalinį įgaliojimus suteikiantį pareigūną“ pakeičiami žodžiais „atitinkamą įgaliojimus suteikiantį pareigūną“;

za) 37 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

i) 2 dalyje žodžiai „AKR valstybė“ pakeičiami žodžiais „AKR valstybė arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas“;

ii) 4 dalyje žodžiai „nacionalinį įgaliojimus suteikiantį pareigūną“ pakeičiami žodžiais „atitinkamą įgaliojimus suteikiantį pareigūną“;

iii) 6 dalyje žodžiai „nacionalinį įgaliojimus suteikiantį pareigūną“ pakeičiami žodžiais „atitinkamą įgaliojimus suteikiantį pareigūną“;

iv) 7 dalyje žodžiai „AKR valstybė“ pakeičiami žodžiais „AKR valstybė arba atitinkama regioninio ar AKR lygmens organizacija ar organas“.

4. V priedas ir jo protokolai išbraukiami.

5. VII priedo 3 straipsnio 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Šalys pripažįsta AKR grupės vaidmenį politiniame dialoge, grindžiamą AKR grupės nustatyta tvarka, apie kurią informuota Europos bendrija ir jos valstybės narės. AKR sekretoriatas ir Europos Komisija keičiasi visa reikiama informacija apie politinio dialogo procesą, vykstantį prieš pradėdant konsultacijas pagal šio Susitarimo 96 ir 97 straipsnius, per šias konsultacijas ir jas užbaigus.“

D. PROTOKOLAI

3 protokolas dėl Pietų Afrikos, iš dalies pakeistas 2007 m. gruodžio 20 d. AKR ir EB Ministrų Tarybos sprendimu Nr. 4/2007⁷, iš dalies keičiamas taip:

1. 1 straipsnio 2 dalyje žodžiai „1999 m. spalio 11 d. Pretorijoje pasirašyto“ pakeičiami žodžiais „2009 m. rugsėjo 11 d. pasirašytu Susitarimu iš dalies pakeisto“.

2. 4 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Tačiau, nukrypstant nuo šio principo, Pietų Afrika turi teisę dalyvauti AKR ir EB bendradarbiavimo dėl plėtros finansavimo srityse, išvardytose šio protokolo 8 straipsnyje, vadovaujantis abipusiškumo ir proporcingumo principais, jei Pietų

⁷ OL ES L 25, 2008 1 30, p. 11.

Afrikos dalyvavimas bus visiškai finansuojamas iš lėšų, numatytų pagal TDCA VII antraštinę dalį. Jei TDCA lėšos naudojamos dalyvavimui operacijose pagal AKR ir EB finansinio bendradarbiavimo programą, Pietų Afrika turi teisę visapusiškai dalyvauti priimant sprendimus dėl tokios pagalbos įgyvendinimo.“;

(b) pridedama tokia dalis:

„4. Siekiant finansuoti investicijas, kaip nustatyta šio Susitarimo II priedo 1 skyriuje, investiciniai fondai ir Pietų Afrikoje įsisteigę finansiniai bei nefinansiniai tarpininkai gali būti tinkami finansuoti.“.

3. 5 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Šis protokolas netrukdo Pietų Afrikai derėtis dėl vieno iš Ekonominės partnerystės susitarimų (EPS), numatytų šio Susitarimo 3 dalies II antraštinėje dalyje, ir jį pasirašyti, jeigu kitos to EPS šalys tam pritaria.“.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti įgaliotieji atstovai pasirašė šį Susitarimą.

BAIGIAMASIS AKTAS

JO DIDENYBĖ BELGŲ KARALIUS,

BULGARIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

ČEKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JOS DIDENYBĖ DANIJOS KARALIENĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

ESTIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

AIRIJOS PREZIDENTĖ,

GRAIKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JO DIDENYBĖ ISPANIJOS KARALIUS,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

ITALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KIPRO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

LATVIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ,

JO PRAKILNYBĖ LIUKSEMBURGO DIDYSIS HERCOGAS,

VENGRIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

MALTOS PREZIDENTAS,

JOS DIDENYBĖ NYDERLANDŲ KARALIENĖ,

AUSTRIJOS RESPUBLIKOS FEDERALINIS PREZIDENTAS,

LENKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

RUMUNIJOS PREZIDENTAS,

SLOVĖNIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

SLOVAKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

SUOMIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖS VYRIAUSYBĖ,

JOS DIDENYBĖ JUNGTINĖS DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS
KARALYSTĖS KARALIENĖ,

Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Susitariančiosios šaly
(toliau – valstybės narės),

bei EUROPOS SAJUNGA (toliau - Sąjunga arba ES), ir

ANGOLOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JOS DIDENYBĖ ANTIGVOS IR BARBUDOS KARALIENĖ,

BAHAMŲ SANDRAUGOS VALSTYBĖS VADOVAS,

BARBADOSO VALSTYBĖS VADOVAS,

JOS DIDENYBĖ BELIZO KARALIENĖ,

BENINO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

BOTSVANOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

BURKINA FASO PREZIDENTAS,

BURUNDŽIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KAMERŪNO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

ŽALIOJO KYŠULIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

CENTRINĖS AFRIKOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KOMORŲ SAJUNGOS PREZIDENTAS,

KONGO DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KONGO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KUKO SALŲ VYRIAUSYBĖ,

DRAMBLIO KAULO KRANTO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

DŽIBUČIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

DOMINIKOS SANDRAUGOS VYRIAUSYBĖ,

DOMINIKOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

ERITRĖJOS VALSTYBĖS PREZIDENTAS,

ETIOPIJOS FEDERACINĖS DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

FIDŽIO SALŲ RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

GABONO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
GAMBIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS IR VALSTYBĖS VADOVAS,
GANOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JOS DIDENYBĖ GRENADOS KARALIENĖ,
GVINĖJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
BISAU GVINĖJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
GAJANOS KOOPERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
HAIČIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JAMAİKOS VALSTYBĖS VADOVAS,
KENIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
KIRIBAČIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
JO DIDENYBĖ LESOTO KARALYSTĖS KARALIUS,
LIBERIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ,
MADAGASKARO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MALAVIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MALIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MARŠALO SALŲ RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,
MAURITANIJOS ISLAMO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MAURICIJAUS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
MIKRONEZIJOS FEDERACINIŲ VALSTIJŲ VYRIAUSYBĖ,
MOZAMBIKO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
NAMIBIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
NAURU RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,
NIGERIO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
NIGERIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,
NIUE VYRIAUSYBĖ,
PALAU RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,

JOS DIDENYBĖ PAPUA NAUJOSIOS GVINĖJOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS
KARALIENĖ,

RUANDOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JOS DIDENYBĖ SENT KITSO IR NEVIO KARALIENĖ,

JOS DIDENYBĖ SENT LUSIJOS KARALIENĖ,

JOS DIDENYBĖ SENT VINSENTO IR GRENADINŲ KARALIENĖ,

SAMOA NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS VADOVAS,

SAN TOMĖS IR PRINSIPĖS DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

SENEGALO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

SEIŠELIŲ RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

SIERA LEONĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JOS DIDENYBĖ SOLOMONO SALŲ KARALIENĖ,

PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

SURINAMO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JO DIDENYBĖ SVAZILENDO KARALYSTĖS KARALIUS,

TANZANIJOS JUNG TINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

ČADO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

RYTŲ TIMORO DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,

TOGO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JO DIDENYBĖ TONGOS KARALIUS,

TRINIDADO IR TOBAGO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JOS DIDENYBĖ TUVALU KARALIENĖ,

UGANDOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

VANUATU RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,

ZAMBIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

ZIMBABVĖS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ,

kurių valstybės toliau vadinamos „AKR valstybėmis“,

susitikę Vagadugu du tūkstančiai dešimtųjų metų birželio dvidešimt antrą dieną pasirašyti Susitarimą, kuriuo antrą kartą iš dalies keičiamas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytas ir 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pirmą kartą iš dalies pakeistas Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas, pasirašydami šį Susitarimą priėmė šias prie šio Baigiamojo akto pridedamas deklaracijas:

I Deklaracija | Bendra deklaracija dėl AKR ir EB partnerystės paramos patekti į rinką |

II Deklaracija | Bendra deklaracija dėl migracijos ir vystymosi (13 straipsnis) |

III Deklaracija | Europos Sąjungos deklaracija dėl su Lisabonos sutarties įsigaliojimu susijusių institucinių pasikeitimų |

Be to, susitarė, kad tokios esančios deklaracijos tapo nebeaktualiomis dėl V priedo išbraukimo:

XXII deklaracija | Bendra deklaracija dėl V priedo 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytų žemės ūkio produktų |

XXIII deklaracija | Bendra deklaracija dėl rinkos prieinamumo AKR ir EB partnerystėje |

XXIV deklaracija | Bendra deklaracija dėl ryžių; |

XXV deklaracija | Bendra deklaracija dėl romo; |

XXVI deklaracija | Bendra deklaracija dėl jautienos ir veršienos; |

XXVII deklaracija | Bendra deklaracija dėl susitarimų, reglamentuojančių Prancūzijos užjūrio departamentų rinkų prieinamumą V priedo 1 straipsnio 2 dalyje nurodytiems AKR valstybių kilmės produktams |

XXIX deklaracija | Bendra deklaracija dėl produktų, kuriems taikoma bendroji žemės ūkio politika |

XXX deklaracija | AKR valstybių deklaracija dėl V priedo 1 straipsnio; |

XXXI deklaracija | Bendrijos deklaracija dėl V priedo 5 straipsnio 2 dalies a punkto; |

XXXII deklaracija | Bendra deklaracija dėl nediskriminavimo; |

XXXIII deklaracija | Bendrijos deklaracija dėl V priedo 8 straipsnio 3 dalies; |

XXXIV deklaracija | Bendra deklaracija dėl V priedo 12 straipsnio; |

XXXV deklaracija | Bendra deklaracija, susijusi su 1 protokolu, dėl V priedo; |

XXXVI deklaracija | Bendra deklaracija, susijusi su V priedo 1 protokolu; |

XXXVII deklaracija | Bendra deklaracija, susijusi su V priedo 1 protokolu dėl žuvininkystės produktų kilmės; |

XXXVIII deklaracija | Bendrijos deklaracija, susijusi su V priedo 1 protokolu, dėl teritorinių vandenų dydžio; |

XXXIX deklaracija | AKR valstybių deklaracija, susijusi su V priedo 1 protokolu, dėl žuvininkystės produktų kilmės; |

XL deklaracija | Bendra deklaracija dėl vertės leistinumų taisyklės taikymo tunų sektoriuje; |

XLI deklaracija | Bendra deklaracija dėl V priedo 1 protokolo 6 straipsnio 11 dalies; |

XLII deklaracija | Bendra deklaracija dėl kilmės taisyklių: kumuliacija su Pietų Afrika; |

XLIII deklaracija | Bendra deklaracija dėl 2 priedo, pridedamo prie V priedo 1 protokolo. |

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti įgaliotieji atstovai pasirašė šį Susitarimą.

I DEKLARACIJA

Bendra deklaracija dėl AKR ir EB partnerystės paramos patekti į rinką

Šalys pripažįsta, kad lengvatinės patekimo į rinką sąlygos labai naudingos AKR valstybių ekonomikai, ypač prekių ir kitiems žemės ūkio pramonės sektoriams, kurie yra itin svarbūs AKR valstybių ekonominiam bei socialiniam vystymuisi ir labai padeda didinti užimtumą, eksporto pajamas ir valstybių pajamas.

Šalys pripažįsta, kad kai kuriuose sektoriuose vyksta ES remiamos reformos, kuriomis siekiama sudaryti sąlygas susijusiems AKR valstybių eksportuotojams konkuruoti ES ir tarptautinėse rinkose, taip pat kuriant prekių ženklais paženklintus ir kitokius pridėtinės vertės turinčius produktus.

Jos taip pat pripažįsta, kad gali reikėti teikti papildomą paramą tais atvejais, kai liberalizavus prekybą gali labiau pasikeisti AKR gamintojų patekimo į rinką sąlygos. Šiuo tikslu jos susitaria iširti visas priemones, kurios būtinos AKR valstybių konkurencinei padėčiai ES rinkoje išsaugoti. Toks tyrimas gali apimti kilmės taisykles, sanitarines bei fitosanitarines priemones ir konkrečių priemonių, skirtų ribotos pasiūlos AKR valstybėse problemai spręsti, įgyvendinimą. Taip bus siekiama sudaryti sąlygas AKR valstybėms naudotis turimais ir potencialiais santykiniais pranašumais ES rinkoje.

Po to, kai bus parengtos paramos programos ir skirti ištekčiai, Šalys susitaria atlikti reguliarius vertinimus, siekdamas įvertinti pažangą ir pasiektus rezultatus ir nuspręsti, kokias papildomas priemones reikėtų įgyvendinti.

Jungtinis ministrų prekybos komitetas stebi šios Deklaracijos įgyvendinimą ir teikia Ministrų Tarybai atitinkamas ataskaitas ir rekomendacijas.

II DEKLARACIJA

Bendra deklaracija dėl migracijos ir vystymosi (13 str.)

Šalys susitaria stiprinti ir gerinti dialogą ir bendradarbiavimą migracijos srityje, remdamosi šiais trimis visapusiško ir subalansuoto požiūrio į migraciją pagrindais:

1. migracija ir vystymasis, įskaitant su išėivių bendruomenėmis, protų nutekėjimu ir perlaidomis susijusius klausimus;
2. legali migracija, įskaitant priėmimą, judumą ir įgūdžių bei paslaugų judėjimą; ir
3. nelegali migracija, įskaitant neteisėtą migrantų įvežimą bei prekybą žmonėmis ir sienų valdymą, taip pat readmisiją.

Nepažeisdamos galiojančio 13 straipsnio, Šalys įsipareigoja patikslinti informaciją apie šį sustiprintą bendradarbiavimą migracijos srityje.

Jos taip pat susitaria siekti laiku užbaigti šį dialogą ir apie padarytą pažangą pranešti kitame AKR ir EB Tarybos posėdyje.

III DEKLARACIJA

Europos Sąjungos deklaracija dėl su Lisabonos sutarties įsigaliojimu susijusių institucinių pasikeitimų

2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Europos Sąjunga pakeitė Europos bendriją ir ją perėmė ir nuo tos dienos įgyvendina visas Europos bendrijos teises ir prisiima visus jos įsipareigojimus. Todėl nuorodos į Europos bendriją Susitarimo tekste, kai tinkama, laikomos nuorodomis į Europos Sąjungą.

Europos Sąjunga pasiūlys AKR valstybėms pasikeisti raštais, kad Susitarimo tekstas atitiktų institucinius Europos Sąjungos pokyčius, atsiradusius įsigaliojus Lisabonos sutarčiai.

II PRIEDAS

Rašto ARK valstybėms projektas

(skirtas AKR sekretariatui)

Gerbiamasis pone,

Pagal III deklaraciją, pridėtą prie 2010 m. birželio 22 d. Uagadugu pasirašyto baigiamojo akto, dėl Susitarimo, kuriuo antrą kartą iš dalies keičiamas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytas ir 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pirmą kartą iš dalies pakeistas Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas, pasirašymo,

ES ir jos valstybės narės nori informuoti AKR valstybes, partnerystės susitarimo šalis, apie Lisabonos sutartimi įvestų institucinių pokyčių pasekmes kai kurių Susitarimo sąlygų ir nuostatų aiškinimui:

- (1) visos nuorodos į „Europos bendriją“ Susitarimo tekste laikomos nuorodomis į „Europos Sąjungą“;
- (2) visos nuorodos į „Europos Komisijos delegacijas“ ir į delegacijų vadovus laikomos nuorodomis į „Europos Sąjungos delegacijas“ ir į delegacijų vadovus;
- (3) nepažeidžiant 15 straipsnio, Ministrų tarybai taip pat priskiriamas Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai, Europos Komisijos pirmininko pavaduotojas, kuris eina pirmininko pareigas pakaitomis su AKR valstybės vyriausybės nariu;
- (4) nepažeidžiant 16 straipsnio, Ambasadorių komitetui taip pat priskiriamas Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai, kuris eina pirmininko pareigas pakaitomis su AKR valstybių paskirtu komisijos vadovu.

Kad AKR valstybės pritartų Lisabonos sutarties pasekmėms, Europos Sąjunga būtų dėkinga, jei patvirtintumėte, ar AKR valstybių vyriausybės sutinka su šiuo raštu.

Europos Sąjungos ir jos valstybių narių vardu